

Jag är uppvuxen med sång, musik och konstnärligt skapande. Min far, Axel Nordell, var skulptör och finns representerad med ett stort antal monumentalskulpturer i offentlig miljö både i Sverige och utomlands ... s.6

Dagarna efter att beslutet om att Gävle skulle bli fristad för en förföljd bildkonstnär hade klubbats på kommunfullmäktiges sammanträde, spred sig nyheten i media över hela landet. Sedan tystnade det. Men bara i några dagar. I en ... s.7

Peter Johansson är sen och på mobilen oanträffbar. I väntan på att konstnären ska dyka upp i egen person, läser Johan Nygren, museitekniker på Spritmuseet, upp utställningshallen där *Den svenska synden* ska premiärvisas samma ... s.14

Den förre partiledaren för vänsterpartiet Lars Ohly valdes till kulturpolitisk talesperson i februari 2012, kort efter att Jonas Sjöstedt, annonserats som hans efterträdare. Ohly har under många år räknats som en politisk tungviktare och när han ... s.20

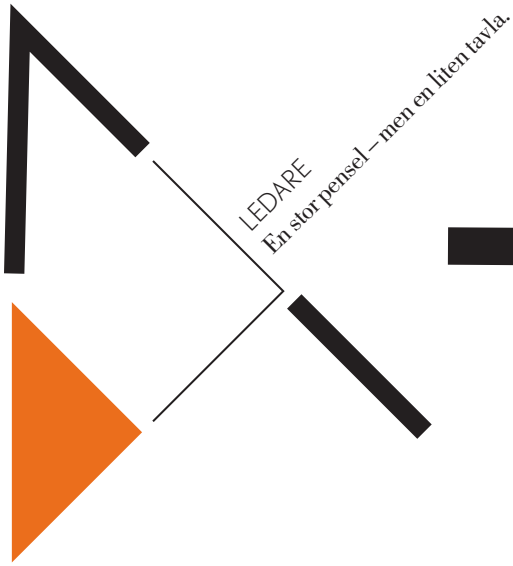

Inget ger större frihet än konsten.

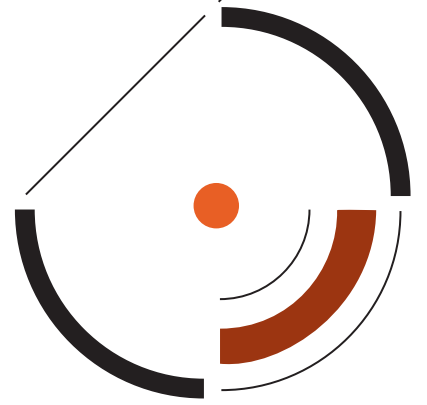
Sveriges stora nätbutik
för konstnärsmaterial med
över 12 000 artiklar.

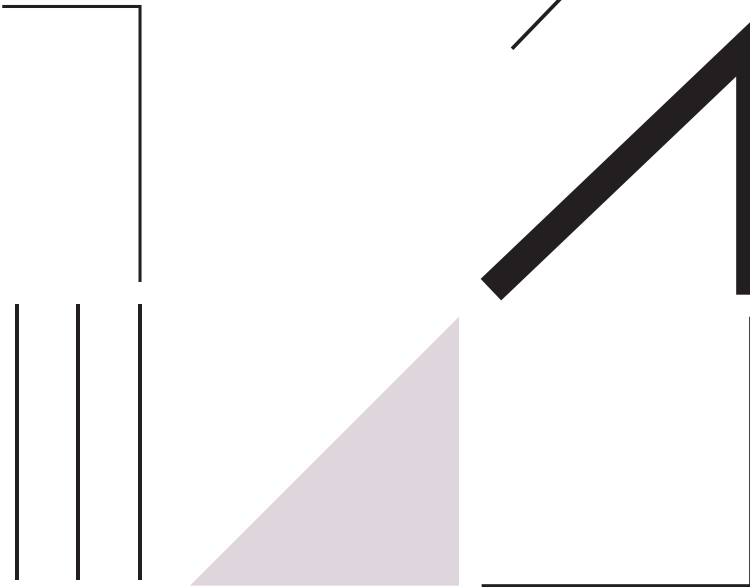

LEDARE
En stor pensel – men en liten tavla.

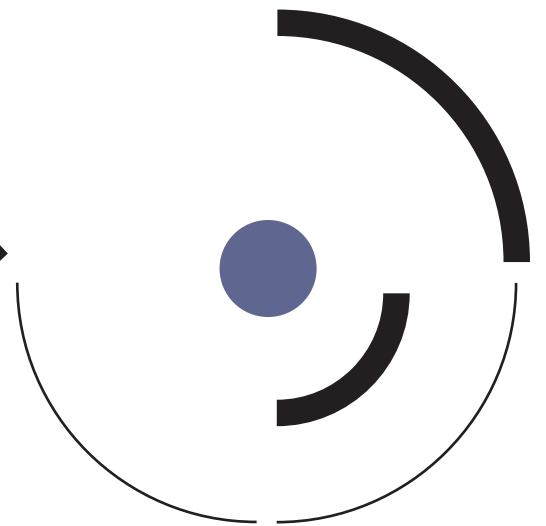
DEBATT
Lars-Axel Nordell (KD):
”Kultur är inte en guldkant”.

NYHETER
Uthyrd konst, granskade samlare och hotade fristäder.

PETER JOHANSSON
KONSTNÄREN nakenbadar med en provokatör.

KULTURVAL 2014
Vad hänger partiernas kulturpolitiska talespersoner på väggen?

MEDLEMSSIDOR KRO/KIF

MEDLEMSSIDOR BUS

EN STOR PENSEL – MEN EN LITEN TAVLA

KULTURPOLITIK VINNER INTE VAL. Det avgör dem inte. Inte i Sverige. Inte 2014. Men frågar man riksdagspartierna hur viktig kulturpolitiken är tar de genast fram den stora penseln och de stora, överdådiga, metaforerna. Partiernas kulturpolitiska manifest är lovsånger till kulturen. Den beskrivs som en »språngbräda« för vår kreativitet, våra sinnen och vår existentiella tillvaro. Kulturen är grunden för »demokratin«, »det öppna samhället« och »människans intellektuella och emotionella utveckling«, som Moderaterna skriver.

Att läsa de kulturpolitiska manifesten är ungefär som att läsa unga debuterande författare – för mycket abstraktioner och språkkärlek. Och alldeles för lite autenticitet och konkretion. Partierna använder en stor pensel, men tavlan är väldigt liten. Kulturpolitiken är fortfarande ett marginaliserat, och ofta förbiset, politikerområde

Vid en första anblick verkar också de flesta partier ganska ense. Kulturen är viktig. Ja, rentav nödvändig. Den någorlunda samstämmigheten (om man bortser från Sverigedemokraterna som i princip vill ta bort stöd till samtidskultur) är dock inte unik för kulturområdet. På ytan blir de ideologiska skillnaderna mellan partierna allt svårare att uttyda. Till viss del beror det på att den ideologiska kampen mellan höger-vänster succesivt kommit att ersättas av en förtroendekamp som handlar om vilket block som är bäst på att regera. Inte minst är detta sant för de regeringsbärande partierna.

»Det kallades för en duell, men liknade mer ett möte mellan två revisorer med olika uppfattningar kring en årsredovisning«. Så beskrev kulturjournalisten Eric Schöldt träffande, på Expressens kultursida, en partiledarduell mellan Fredrik Reinfeldt och Stefan Löfven under våren.

Men granskar man kulturpolitiken, bortom de fina orden, finns det ändå skillnader i politiken. Den ideologiska skillnaden mellan vänstern och högern handlar i stort sett fortfarande om vem som ska bära huvudansvaret för kulturlivet – staten eller marknaden.

I höstens val är det dags att utvärdera alliansens åtta år vid makten. Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth har framför allt, vid återkommande tillfällen, betonat att alliansens främsta bidrag till kulturen är regeringens skattesänkningar. Mer pengar i plånboken, betyder mer pengar till kulturen har varit budskapet. Men har dessa pengar verkligen kommit kulturlivet till del? I en undersökning som Demoskop har gjort upplever sex av tio svaranden att villkoren för kulturen försämrats under de senaste två mandatperioderna.

Förutom MU-avtalet har konstnärernas ekonomiska situation inte heller sett avgörande förbättringar. Det går inte komma ifrån att alliansen delvis misslyckats att genomföra sin egen politik. Kultursponsring, som lovordades under alliansens första mandatperiod, har knappast blivit den stöttepelare för kulturlivet man hoppades på. Och alliansens löften om avdragsrätt för konstinköp ligger fortfarande i byrålådan. Men erbjuder oppositionen bättre villkor för konstnärerna?

I det här numret av KONSTNÄREN försöker vi bena ut skillnaderna inom konstpolitiken. Därför har vi synat åtta kulturpolitiska talespersoner. Vad vill de egentligen med konstpolitiken? Hur ser de på konstnärerna villkor? Och vad hänger de själva hemma på väggen?

ANDERS RYDELL
CHEFREDAKTÖR

FULL FRONTAL

FOTO: JOHAN WARDEN

KONSTNÄREN NUMMER TVÅ 2014

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS RYDELL

FORM OCH KONSTNÄRLIG LEDNING: NILLE SVENSSON

NYHETSREDAKTÖR: JULIA PILEBY

REDAKTÖR: JOHAN LINDSKOG

MEDARBETARE I DETTA NUMMER, MALIN EKMAN, MAGDALENA

DZIURLIKOWSKA, JULIA PILEBY, ROBERT STASINSKI, JOHAN WARDEN,

ULRIKA NETZLER, DARIUS ZYTO

OMSLAG: PETER JOHANSSON PORTRÄTTERAD AV JOHAN WARDEN

PRENUMERATION HELÅR 275 KR: RED@TIDNINGENKONSTNAREN.SE

ANNONSER:

HANS FLYGARE HANS@ANNONSHUSET.SE

08-662 75 03

REDAKTIONEN: ERIK DAHLBERGSALLÉN 9, 111 52 STOCKHOLM

EMAIL: RED@TIDNINGENKONSTNAREN.SE

KRO/KIF: HORNSGATAN 103, 9 TR, 104 62 STOCKHOLM

KRO/KIFTEL: 08 54542080

KRO/KIFEMAIL: KRO@KRO.SE, KIF@KIF.SE

TRYCK: TRYDELLS TRYCKERI AB, UPPLAGA 8000 EX

TIDNINGEN KONSTNÄREN GES UT AV AB SVENSK KONSTNÄRSSERVICE

OCH PRODUCERAS AV EGG AB

KIF Sveriges Konstnärverkare
& Industriformgivare

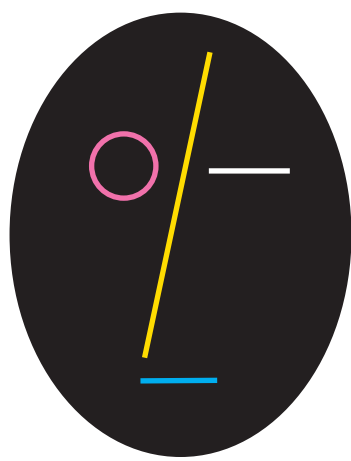
Konstnärernas Riksorganisation

The Swedish Artists' National Organization

THE CROSS IN BYBROPLAN 18 SEPTEMBER

MAGASIN 3

KD: »KULTUR ÄR INTE EN GULDKANT«

JAG ÄR UPPVUXEN MED sång, musik och konstnärligt skapande. Min far, Axel Nordell, var skulptör och finns representerad med ett stort antal monumentalskulpturer i offentlig miljö både i Sverige och utomlands.

Han var god vän med konstnärskollegan Helga Henschen som besökte Vietnam efter kriget. Hon upptäckte att de satsade stort på kulturen och frågade hur de kunde det med tanke på de stora sociala umbärandena i det krigshärjade landet. Vietnameserna var helt oförstående till hennes fråga och svarade att de måste börja från grunden när de byggde upp landet igen efter kriget.

Trots att hon som svensk kulturskapare var väl förtrogen med att kultur handlar om ett grundläggande behov, om välfärd och livskvalitet och definitivt inte om någon guldkant som man kan kosta på sig om man har pengar över, ställde hon spontant frågan hur de kunde prioritera kulturen. Detta har stärkt mig i min övertygelse om kulturens viktiga betydelse för oss människor.

Kulturen ger oss rötter till vår historia men också mening i nuet. Samtidigt ger den oss visioner för framtiden och möjlighet att ingå i ett sammanhang. Det är denna helhetssyn som ligger till grund för den kristdemokratiska kulturpolitiken. I kulturen finns en kärna, en själ och ett hjärta som inte låter sig definieras och kategoriseras. Den består i den gränslösa upplevelsen, förnimmelsen eller njutningen och handlar om den dimension av livet vi alla behöver för att leva ett rikt liv.

JAG LÄRDE MIG TIDIGT om enprocentregeln. Bostadsbyggandet var omfattande på 1960- och 70-talet och tumregeln att avsätta en procent av byggkostnaden till konstnärlig utsmyckning kom att spela en viktig roll. Röster har höjts för att göra enprocentregeln till lag. Jag tror att det vore olyckligt. Det skulle kunna innebära minskade kultursatsningar om priset på gullfiber, betong och träreglar sjunker. Det bör snarare vara kulturpolitiska ambitioner som avgör. Och då är det bra att använda enprocentregeln som riktmärke.

FORSKNING VISAR ATT barn som regelbundet har kontakt med kulturell verksamhet får en större förmåga att känna igen och uttrycka sina känslor. Den förmågan är avgörande för att förstå andra människors känslor och känna empati. På så sätt utvecklas barnets kognitiva kompetens. Vi Kristdemokrater har varit pådrivande för att införa »Skapande skola« som ger elever, oavsett bakgrund, möjligheten att möta professionella

kulturskapare och få del av kulturella upplevelser. Skapande skola har blivit en succé där såväl eleverna, skolans personal som kulturskaparna själva uppskattar satsningen. Nu omfattas även förskoleklass av skapande skola. Små barn har ofta en självklar inställning till kultur och skapande, en inställning som vi vill att vuxna runt barnet tar tillvara.

KULTURSAMVERKANSMODELLEN BYGGER PÅ subsidiaritetsprincipen, som säger att beslut ska ske på lägsta möjliga ändamålsenliga nivå. Subsidiär betyder understödja vilket innebär att nivån över ska understödja den lägre nivån. Staten har, utifrån de nationella målen, det övergripande strategiska ansvaret för utvecklingen av kulturpolitiken i hela landet. Men tyngdpunkten har förskjutits. Och eftersom samhället är betydligt större än staten, involveras civilsamhället där föreningslivet ingår och framförallt kulturskaparna själva. En viktig fördel är att det skapar ett engagemang samtidigt som förutsättningarna ökar att besluten hamnar hos dem som har den bästa kompetensen.

MÅNGFALD OCH PLURALISM i den konstnärliga utövningen är en grundförutsättning för ett rikt kulturliv. En offentlig finansiering av den konstnärliga utövningen eller en kommersiell sådan, står sällan i något motsatsförhållande till varandra. Snarare betraktar jag dem som komplementära. De båda behöver balansera upp varandra. Varken en genomkommersialiserad kultursektor eller ett kulturskapande som sker endast utifrån politiska dekret kan sägas vara tillfredsställande. En mix behövs.

Det är inte heller så att den ideella kulturverksamheten enbart ska behöva stå på offentligfinansierade ben. Det finns många exempel på stiftelser, föreningar och privata donationer som genom åren möjliggjort fristående kultursatsningar. Det är något vi Kristdemokrater gärna skulle se mer av. I och med förra årets budgetproposition skattebefriades kulturstiftelser, vilket är ett viktigt steg för att underlätta fler alternativa finansieringsvägar inom kultursektorn. Finns det fler skattemässiga incitament som kan få in mer privata pengar i kultursektorn är vi beredda att pröva dessa.

LARS-AXEL NORDELL (KD)

RIKSDAGSLEDAMOT OCH KULTURPOLITISK TALESPERSON

MODERATER HOTAR FRISTADSSYSTEMET

BESLUTET SOM TOGS I GÄVLE I
FEBRUARI, ATT STADEN SKULLE BLI
SVERIGES FÖRSTA FRISTAD FÖR
EN FÖRFÖLJD BILDKONSTNÄR,
VÄLKOMNADES AV MÅNGA. MEN
BESLUTET HAR ÖVERKLAGATS TILL
FÖRVALTNINGSRÄTTEN AV EN MODERAT
FRITIDSPOLITIKER. FALLET RISKERAR ATT
SÄNKA HELA FRISTADSSYSTEMET.

GÄVLE Dagarna efter att beslutet om att Gävle skulle bli fristad för en förföljd bildkonstnär hade klubbats på kommunfullmäktiges sammanträde, spred sig nyheten i media över hela landet. Sedan tystnade det. Men bara i några dagar. I en debattartikel i Arbetarbladet meddelade stadens moderater att »vi säger nej till att göra Gävle till en fristadskommun«. Beslutet överklagades till förvaltningsrätten. Men de fick inte medhåll av alla partikamrater och Allianskollegor. Varken kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth (M) eller kultur- och fastighetsborgarrådet Madeleine Sjöstedt (FP) kunde förstå Gävlemoderaternas agerande. Ola Larsmo, ordförande i Svenska PEN, befarade i en debattartikel i DN att hela fristadssystemet riskerade att sänkas. Och Kulturrådets ordförande Kerstin Brunnberg sa i en intervju med SVT att »det vittnar om en allmän skrämmande bild av brist på bildning där man inte förstår vikten av yttrandefrihet som är fundamentet i demokratin«.

I media talas det om att det är »Gävlemoderaterna« som överklagat fristadsbeslutet till förvaltningsrätten, men i formell mening är det en av Gävles kommuninvånare, Daniel Kvarnlöf, som står bakom anmälan. Han är en moderat fritidspolitiker och han vill ta reda på om det fattade beslutet följer kommunallagen.

– Det är min anmälan, i samsyn med stora delar av partiet. För mig var det viktigt att överklaga eftersom jag är tveksam till att beslutet följer de regler och förordningar som finns, säger Daniel Kvarnlöf.

Ylva Bandmann (MP), som är vice ordförande i kultur- och fritidsnämnden i Gävle, tycker att Moderaterna ägnar sig åt populism.

– De har sagt att det vill spara pengar och att det är orättvist mot andra som inte får ett pris eller en fristad. De tycker att pengarna skulle kunna användas till lokala konstnärer, men det har de ju inte brytt sig om tidigare.

Ylva Bandmann tycker att Moderaternas agerande ger sken av att det är emot frihet.

– Till och med kulturministern har ju tagit dem i

örat. De förstår tydligen inte att det är yttrandefriheten vi värnar, säger hon.

Men Daniel Kvarnlöf håller inte med.

– Det finns nog inget parti som står upp för friheten så som Moderaterna. Idén om fristäder är väl en god idé i sig, men jag är tveksam till om det är en kommunal uppgift.

På frågan om vad pengarna borde användas till istället blir det ganska tydligt att det inte är pengarna det egentligen handlar om.

– Det är svårt att säga, det är ju struntsummor som inte förändrar någon verksamhet. Men beslutet måste följa kommunallagen. Det är viktigt att man inte gynnar någon på ett otillbörligt sätt i lagens mening, säger Daniel Kvarnlöf.

I överklagan till förvaltningsrätten i Falun ifrågasätter Daniel Kvarnlöf huruvida beslutet har tillkommit i laga ordning: kommunfullmäktige har beslutat att utöka ramen för Kultur- och fritidsnämnden med 300 000 kronor samtidigt som man uppmanat nämnden att ansöka om donationsmedel för samma ändamål. Han ifrågasätter vidare om huruvida beslutet om medlemskap i ICORN faller inom ramen för kommunens uppgifter och slutligen om det handlar om ett stipendium eller ett understöd till en enskild individ. Daniel Kvarnlöf menar att det inte är fråga om ett stipendium utan ett understöd. »Någon lag som medger detta finns inte« skriver han i överklagan.

På alla de här punkterna har Daniel Kvarnlöf fått uppbäckning av de moderater som uttalat sig i media. Den återkommande frågeställningen från Gävlemoderaterna är vad som ryms inom den kommunala kompetensen.

Statsvetaren Dalia Mukhtar-Landgren och docenten i offentlig rätt, Bengt Lundell, som även är expert på kommunalrätt, menar båda att frågan är öppen för tolkning. Ingen av dem vågar sia om hur förvaltningsrätten kommer att ställa sig till överklagan.

– Man ska inte utesluta att ett sådant här beslut kan upphävas. Det beror på hur man argumenterar. Att

ägna sig åt att stödja förföljda konstnärer är inte en kommunal uppgift, hur behjärtansvärt det än är. Förr i tiden kunde till exempel kommuner ge stipendier till utländska studenter, men det upphävdes. Nu kan de dock göra det igen, säger Bengt Lundell.

Dalia Mukhtar-Landgren hänvisar till att kommunen bara får göra det som gynnar alla kommunens medborgare.

– Men här har det blivit lite bakvänt. Moderaterna resonerar att om man ger konstnären och den eventuella familjen en fristad så gynnar det bara de personerna. Men förvaltningsdomstolen kan ju säga att det visst ligger i kommunens intresse eftersom det gynnar kulturlivet i Gävle. Men de kan ju gå på moderaternas linje också.

När det gäller det ekonomiska argumentet kan Dalia Mukhtar-Landgren ha en viss förståelse för att man blir upprörd i kommunen när staten tycker att man inom kommunen bör åta sig att upprätta fristäder, men inte bidrar med några större ekonomiska resurser till ändamålet. Men hon tror också att det kan upplevas som problematiskt att ha en politik som tvingar kommuner att upprätta fristäder.

– Jag tror att det skulle kunna ses som kontroversiellt att lagstadga om fristäder, med tanke på det kommunala självstyret.

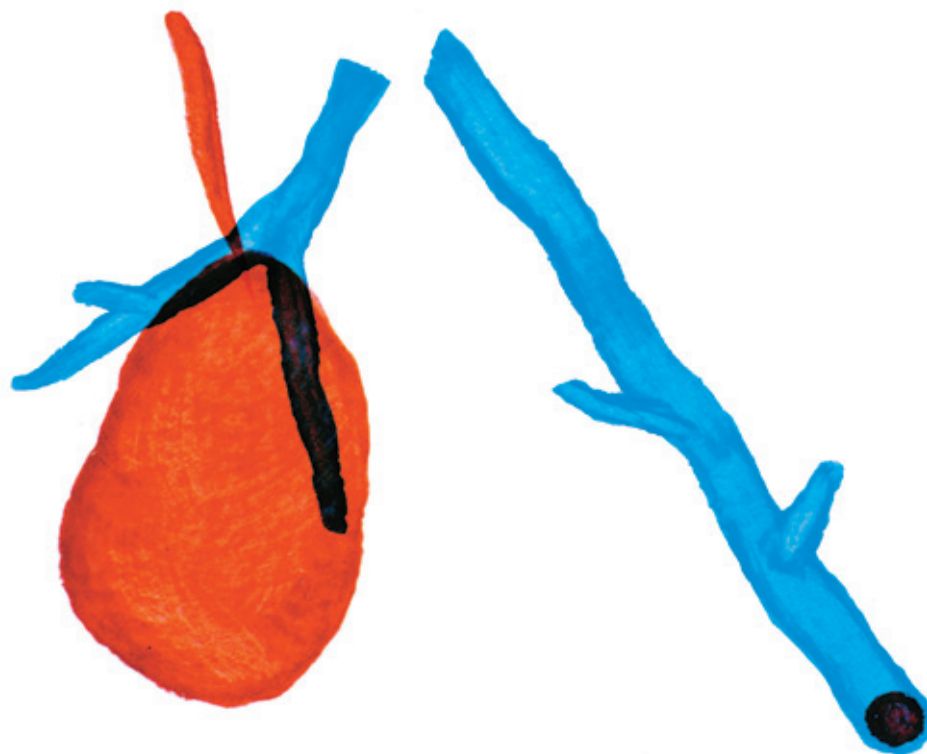
Bengt Lundell tycker inte att det finns ett entydigt svar på frågan om upprättande av fristäder ska rymmas inom den kommunala kompetensen.

– Det finns en laglighets sida och en sida som handlar om det önskvärda och lämpliga.

Men Dalia Mukhtar-Landgren tror ändå inte att domstolen skulle anse att en fristad inte är ett allmänintresse.

– Allmänintresse är en så otroligt vag formulering – och jag tror att det är svårt att säga att en fristad inte skulle ingå i allmänintresset, utan vara ett särintresse. I teorin skulle det givetvis gå, men det låter lite mastigt.

JULIA PILEBY

UTHYRNING AV KONST ÖKAR

UTHYRNING AV KONST HAR BLIVIT EN NY FÖRETEELSE PÅ DEN SVENSKA KONSTMARKNADEN. I EN SAMTID STÄNDIGT I RÖRELSE OCH BEHOV AV FÖRNYELSE HAR HYRD KONST BLIVIT POPULÄR I FÖRETAGSVÄRLDEN.

STOCKHOLM Att hyra konst har blivit ett billigare och mer lättillgängligt sätt för företag som vill ge sin arbetsmiljö och sina kunder något mer än polerad design. I Sverige är dock konstuthyrning ännu i sin vagg. Stockholmsföretagen, Moderna samlare och Åmells konsthandel, är de största som är specialiserade på att hyra ut skandinavisk och utländsk konst. Och verksamheterna har inte varit igång särskilt länge. Åmells konsthandel var först ut för fem år sedan. Och två år senare började Karolina Bertorp, som driver Moderna samlare, med sin uthyrningsverksamhet.

– Vi fungerar som en länk, en förlängd marknadsföringsarm som når ut till personer och företag som ännu inte hittat konsten, eller förstått konsten och de goda effekter den kan ha, säger Karolina Bertorp.

Hon har märkt att företag tycker att det är bra att hyra, då kan de känna av hur anställda och kunder reagerar på konsten. En möjlighet att se vad som funkar innan man köper in något.

– Jag märker när jag är ute på arbetsplatser att folk blir engagerade när konsten kommer på plats. Genom att hyra konst lär sig många att hitta till gallerier, eller får upp ögonen för nya konstnärer och kan på så vis söka sig vidare.

Moderna samlare jobbar med tre olika partners: samlare, konstnärer och gallerier. Karolina Bertorp och hennes medarbetare väljer ut vilka verk som hamnar i företagets urval, som idag består av runt 800 konstverk. Verkens priser ligger mellan 50 000 och en miljon kronor. Hon har emellertid på senare tid märkt att det finns ett ökat intresse för billigare konst, på mellan 15 000 och 50 000 kronor, vilket främst beror på att arbetsgivaren vill att de anställda ska ha en chans att köpa de verk som de tycker om.

– Vi har därför under våren börjat bredda banken med fler och billigare verk. Utöver breddningen kommer vi att offentliggöra vår konstbank för bland annat inredningsarkitekter, där vi märker att det finns ett intresse.

Men kvaliteten är inget som hon kommer att rubba på.

– Vi är måna om att hålla en hög kvalitet. 95 procent av konstnärerna i banken är representerade av Moderna museet eller en liknande institution. Och vi kommer att fortsätta jobba med högutbildade konstnärer.

BILD: ULRICA NETZLER

Moderna samlare började som ett hobbyprojekt för tre år sedan, men ganska snart märkte Karolina Bertorp att verksamheten tog fart.

– Jag har ingen större marknadsföringsbudget, men den ena uthyrningen ledde till den andra. Det finns ett stort intresse och en stor okunskap som vi överbryggar.

Företaget fungerar som en agent, som kopplar ihop företagen med konsten. Vid uthyrning får konstnären, galleristen eller samlaren 25 procent av intäkterna. Och om något verk skulle säljas tar företaget 15 till 25 procent i provision. Det kostar inget att ha ett verk representerat i banken. Kunderna är allt från hotell och advokatbyråer till kommunikationsföretag och arkitekter.

– Det finns så otroligt många verk i lager, både hos samlare och konstnärer. De behöver komma till sin rätt. Att hyra tio verk, som har ett värde på 100 000 kronor, kostar ungefär 10 000 kronor i månaden. Det är vad en fruktorg eller kopieringsmaskin kostar. Skillnaden är att konsten tillför humanitet, diskussion, kreativitet och intellektuell höjd. Den blir ett avbräck från det tillrättalagda och designade, säger Karolina Bertorp.

Åmells konsthandel är likt Moderna samlare specialiserad på skandinavisk konst. När uthyrningsverksamheten startade var det till en början som en sidoverksamhet. För fem år sedan började Åmells konsthandel att aktivt söka upp andra företag och erbjuda tjänsten. Företaget var då det första i Sverige som ägnade sig åt att hyra ut konst.

– Då märkte man att viljan hos företag att köpa in konst hade minskat, berättar Kerstin Lord, ansvarig för uthyrningsverksamheten på Åmells konsthandel.

Till skillnad från Moderna samlare består Åmells konstbank av redan inköpta verk.

– Vi har enorma mängder konst. Men jag kan också köpa in konst till specifika projekt, säger Kerstin Lord.

Åmells konsthandel hyr ut konst till allt från stora kontor som hyr ett femtiotal verk, till mindre verksamheter som kanske bara hyr några stycken.

Men mycket av arbetet går fortfarande ut på att öppna upp verksamheten och visa att den finns.

– Marknaden växer hela tiden, och vilka som vill hyra konst breddas. Jag tror att det ligger i tiden att hyra konst. Det passar vårt samhälle bättre. I dag ska man vara flexibel och utbudet är enormt. Det krävs ett större kunnande för att köpa in konst. Genom att hyra får man konsultation på köpet, vilket jag upplever är något som företagen vill ha, säger Kerstin Lord.

På liknande sätt resonerade New York-företaget Art Remba när de startade upp sin verksamhet under 2012. Men deras koncept riktar sig både till privatpersoner som vill börja samla och till företag som vill pryda sina kontor med konst. Art Remba jobbar, precis som Moderna samlare och Åmells konsthandel, med gallerier och konstnärer, och tar provision på verk säljs.

– Vi har ungefär 100 verk uthyrda just nu, och banken består av över 200 verk, säger Nahema Mehta, som driver Art Remba.

När det kommer till att hyra ut konst till privatpersoner vill Art Remba demokratisera tillgången till exklusiv konst, för att låta konstintresserade nybörjare prova olika konstverk innan de köper.

I Sverige finns ännu ingen konstuthyrning för privatpersoner. På Åmells konsthandel ser man inte heller någon framtid inom området.

– Nej, vi ser ingen affärsverksamhet i det. Privatpersoner får köpa sin konst, säger Kerstin Lord.

Men Karolina Bertorp är mer öppen för privatuthyrning i framtiden.

– Vi har inga privatpersoner som hyr i nuläget, men det finns en möjlighet att vi öppnar upp för det.

NY GENERATION AKRYLFÄRGER

**79 INTENSIVA, KLARA
FÄRGER I SATINFINISH**

Finns i 75 ml, 200 ml och 500 ml

Maimeri
ACRILICO
MADE IN ITALY
acrylic colours

77 färger
Perfekt
balanserad
torktid och
sammansättning
av äkta Cadmium
pigment

Finns i 60 ml,
200 ml tuber
Ett pris för
alla färger

Genomsnittlig
partikel strl.
5 till 10 micron

Producerad
utan tillsatser
av vax

73 färger har
högsta graderingen
av ljusäktethet

Maimeri CLASSICO

EXTRAFINE OIL COLOURS
MADE IN ITALY

Maimeri

Maimeri Polyfluid

Ny flytande akrylfärg

Enastående serie
flytande, blanka
akrylfärger.

MaimeriBlu

Konstnärsakvarellfärg

KONSTSAMLARNA GRANSKAS

VAD HÄNDER NÄR EN HYLLAD

EKONOMIJOURNALIST TAR SIG AN

KONSTVÄRLDEN? I BOKEN *SAMLARNA*

SKILDRAR GUNNAR LINDSTEDT KONST-

ELITEN SOM HÅLLER I

KONSTMARKNADENS TRÅDAR.

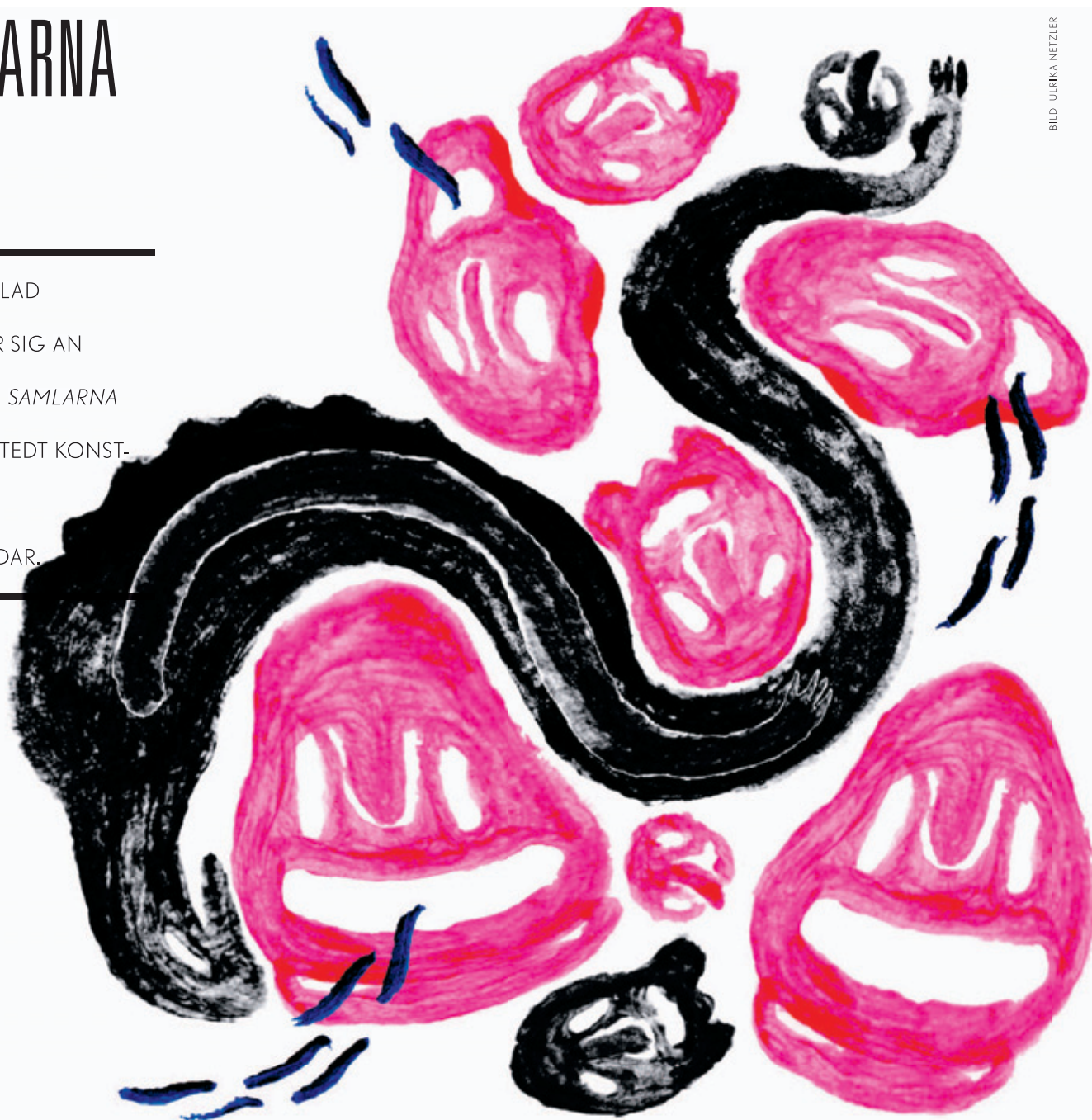

BILD: ULRICA NETZLER

STOCKHOLM Journalisten Gunnar Lindstedt, som bland annat avslöjat Trustorhärvan, tar i sin nya bok med läsaren på en resa in i konstens finrum. Han följer med på konstmässor, träffar en synnerligen osympatisk samlare och berättar om auktionshusens mörka baksidor. Det dricks champagne och dineras med kungligheter. Och så avslöjar han hur Bukowskis använder sig av garantiavtal, där säljaren får en »garanti« om en viss summa pengar, oavsett hur försäljningen går. En garanti som oftast en tredje part står för mot att till exempel få en andel av vinsten om priset skulle öka.

Bokens fokus ligger, som titeln inte helt oväntat avslöjar, på samlarna och miljonaffärerna. Vilken är konstnärernas roll i det här maskineriet?

–Det är de stackarna som ska göra alla konstverken som ska ut på marknaden. De flesta konstnärerna kommer ju aldrig in i de finaste kretsarna. De kämpar ju på. Det finns jättemånga som är bra, men som inte gör någon kometkarriär och som kanske inte drivs av det. Sedan finns det konstnärer som är väldigt inriktade på att tjäna pengar, säger Gunnar Lindstedt.

Idén till boken fick han av Kurt Almqvist på Johnsonstiftelsen som tyckte att han skulle skriva om pengarna i konsten. Gunnar Lindstedt beskriver sig som konstintresserad, men inte mer konstintresserad än någon annan.

–Jag hade också konstaterat att det var så mycket

pengar i konst och att priserna gick upp hela tiden. Då blev jag nyfiken på hur folk ville betala flera miljoner för något som bara skulle hänga på väggen.

I boken ställer han sig frågan om konsten har blivit ett rent investeringsobjekt och om den konstnärliga friheten går att bevara.

–Konstnärerna blir också påverkade av alla pengar som finns i branschen. Risken är att de sneglar för mycket på pengarna istället för att skapa något utifrån det de vill säga.

Han förklarar samlarnas intresse som en kombination av att göra en bra investering, men också om att upptäcka nya konstnärskap.

–Det finns en spänning i att finna något innan någon annan gör det. Och så finns det ju en samlarvurm, som vem som helst som samlar på något kan ha – det är kul att fullfölja sin samling. Men det handlar också om prestige. Det är häftigt att kunna visa upp en dyr och fin samling. Det säger en del om vem man är.

Konstmarknaden, som omsätter flera miljarder, styrs av en liten grupp på runt hundra personer. De träffas på konstmässor och liknande sammanhang och består av samlare, kuratorer, museichefer, gallerister och en och annan konstnär. Samlarna är i huvudsak intresserade av den konst som är på väg att bli stor.

–Man vill vara på gränsen mellan det som är godkänt och det som är på väg att få en okej-stämpel av förståsigpåarna. Det finns en följa John-attityd

bland köparna. Det bästa är om man kan vara med i de innersta cirkelarna så att man vet vad som får stämpeln »god kvalitet«. Det är en form av insiderfunktion, säger Gunnar Lindstedt.

Efter att ha färdigställt boken har han uppfattningen att samlarnas drivkraft är en aning mer penningdriven än han förväntat sig.

–Det är klart att när man ser en marknad som stiger så är det frestande att köpa billigt och sälja dyrt. I dag söker finansmänniskorna nya finansieringsobjekt hela tiden, så det driver nog marknaden också.

De relativt få konstnärer som lyckas göra kometkarriär på den internationella konstmarknaden blir inte bara berömda utan också rika. De får sin beskärda del av de stora summor pengar som flödar in i branschen.

–En del blir extremt rika. Det finns ett fåtal i Sverige, men de är inte mer än ett halvdussin. Det finns ju många tusen konstnärer i Sverige. För de flesta är det väldigt tungt att få ut någon rimlig ersättning för det arbete man lägger ner.

Gunnar Lindstedt befarar att det i den här utvecklingen, där stora mängder pengar får styra, kan finnas en risk att det konstnärliga budskapet hamnar i skymundan.

–Hos en del kan den risken finnas. Men konstnärerna har inte överlag anpassat sig efter marknaden.

JULIA PILEBY

KONSTHALLEN LOKSTALLET
S T R Ö M S T A D
www.konsthallenlokstallet.se

10 maj - 5 juli
Rolf André - en egen verklighet

24 maj - pågår under sommaren
The Distant Sound:
Susan Philipsz
Ljudinstallation på
Blomsholm fornminnesområde
thedistantsound.se

7 - 20 juli
Snövit Hedenstierna;
Great Harm - videoinstallation
Konstresidens AiR

17-18-19 juli
Live Art Strömstad 2014
Internationell performance-
festival
Artist Talk 19 juli kl 20:00

23 juli-1 augusti
StrömstadOperan presenterar:
Carmen av Georg Bizet
stromstadoperan.se

3 augusti - 7 september
Årets konstnär: Ann Eringstam
anneringstam.com

HAVRE
MAGASINET

Länskonsthall Boden

PUSSY RIOT AND THE COSSACKS

RUSSIAN TRADITION OF ART RESISTANCE

EFTER BODENSKOLAN

JAN-ANDERS ERIKSSON • STIG LUNDGREN
P-O HOLMSTRÖM & EVA ASKER
YESSICA LÖVBRAND • BERTIL SUNDSTEDT
KARIN EE VON TÖRNE HAERN

28 juni – 28 sept

konstnärernas

CENTRAL KÖP

Ny webshop konstnarernas.se

KONSTHANDLARE FÅR FÄNGELSE NEW YORK Konsthandlaren Helly Nahmad har dömts till ett år och en dag i fängelse. Det var i november förra året som han erkände sig skyldig för att ha bedrivit illegal spelverksamhet. I sällskapet fanns celebriteter som Leonardo DiCaprio. I slutet av april dömdes konsthandlaren och samlaren till fängelse och 30 000 dollar i böter. Nahmads advokater försökte få domstolen att ge honom samhällstjänst, där han skulle lära hemlösa barn om konst, men domaren köpte inte förslaget.	pågående utställningarna på Slottet håller jämna steg med de ledande konstinstitutionerna i Stockholm. Föreningen menar att Uppsala håller på att bli en verklig konststad och att en sådan måste kunna erbjuda bättre och mer lättillgängliga lokaler.	till Carnegie Mellon University i Pittsburgh där man lyckades öppna filerna. Verken har sedan dess varit utställda i Pittsburgh.	ÅRETS MUSEUM FINNS I GÖTEBORG GÖTEBORG Den 8 april utsåg Riksförbundet Sveriges museer 2014 års bästa museum. Valet föll på Göteborgs stadsmuseum. Prisceremonin hölls på Folkets hus i Umeå och museet fick en glasskulptur designad av Bertil Vallien och ett diplom av Lena Adelsohn Liljeroth. Juryn motiverade valet med att museet »har fått ett brett genomslag genom modet att våga satsa stort i ett nyskapande arbete som berört och förändrat många människors vardag och breddat samhällsdebatten.«
AUKTION MED GATUKONST VÄCKER ETISKA FRÅGOR LONDON I slutet av april avbröts en auktion med verk av gatukonstnären Banksy eftersom företaget bakom försäljningarna ville undvika att exponera samlare. Istället förflyttades auktionen till nätet med förseglade anbud, skriver The Art Newspaper. Händelsen belyser den kontrovers som utställningen <i>Stealing Banksy?</i> har skapat. I samband med utställningen kommenterade Banksy det hela på sin hemsida med att den skedde utan hans delaktighet. Utställningen skapar etiska frågor kring försäljning av gatukonst. Företaget som tar ner och säljer Banksys målningar, Sincura Group, påstår dock i ett uttalande att de inte stjal konst och att de inte gör någon vinst på försäljningarna.	NÄTVERK VILL HA RÖSTER GÖTEBORG Nätverket Kulturpartiet har som mål att få fyra procent av rösterna i höstens riksdagsval. Nätverket är ett pilotprojekt som startades för att besvara frågan »Är det möjligt att få det fria konst/kulturlivet att samverka på ett sätt som är gynnsamt för både samhället och de konstnärliga utövarna?« Svaret på frågan har efter två års studier i samverkan med sakkunniga, bland annat sju forskare från Göteborgs universitet, mynnat ut i nätverket Kulturpartiet. Det nystartade partiet vill bland annat bryta den »traditionella och partipolitiska polariseringen rörande kultur- och samhällsutvecklingsfrågor« och partiet vill verka för att främja kulturens utveckling genom att stärka konstens traditionella roll och dess egenvärde.	I FÄNGELSE FÖR KONSTEN FINLAND Konstnärer i Finland låste under våren in sig i ett fängelse för att försöka hitta sin kreativitet. Evenemanget är en del av ett forskningsprojekt, där en lägercentral omvandlades till ett konstfängelse. Under en vecka satt konstnärerna inlåsta i ett rum med tillgång till endast det nödvändigaste. Fyra mål mat per dag serverades, medan den övriga tiden skulle gå till konstnärligt skapande. Målet var att testa om en sådan omgivning kan hjälpa konstnärer att öka kreativiteten.	AMERIKANSKA KONSTHISTORIEN HYLLAS USA Fem museer i USA, The Art Institute of Chicago, Dallas Museum of Art, Los Angeles County Museum of Art, National Gallery of Art och Whitney Museum of American Art i New York, har tillsammans startat ett projekt för att arrangera en landsomfattande utställning med amerikanska konstnärer. Allmänheten kan via projektets hemsida rösta på de konstverk man vill ska synas under sommarens utställning <i>Art Everywhere</i>. Totalt finns det hundra verk att rösta på. De konstverk som vinner kommer att synas på reklampelare runt om i USA. Bland verken som går att rösta på finns bland annat Jasper Johns <i>Three Flags</i>, Grant Woods <i>American Gothic</i> och Edward Hoppers <i>Nighthawks</i>.
TEKNOLOGI OCH KONST MÖTS STOCKHOLM I höst startar ett nytt doktordprogram på Konstfack. Programmet, <i>Art, Technology and Design</i> är ett samarbete mellan Konstfack och KTH. Målet med programmet är att stärka utbytet mellan en konstnärlig och vetenskaplig form av kunskap. Programmet grundar sig på tron om att vi behöver tänka om när det gäller relationen mellan det individuella, samhället och miljön för att kunna skapa en hållbar framtida utveckling. Programmet kommer att ha starkt fokus på tvärvetenskapligt utbyte. Teorier och metoder hämtas från en mängd olika fält, såsom arkitektur, konst, hantverk och teknologi.	NEJ TILL FULA ORD MOSKVA De ryska makthavarna i underhuset Duman har röstat igenom ett förslag som förbjuder svordomar i film, musik och andra konstnärliga verksamheter. Om även överhuset röstar igenom förslaget kommer lagen att börja gälla från och med den 1 juli, rapporterar BBC. Skulle lagen börja gälla kan de kulturutövare som bryter mot förbudet få böta upp till 500 kronor.	VARNINGAR INFÖR UTSTÄLLNING SENEGAL Under maj visades en utställning om homosexualitet i Senegal, där det är förbjudet att vara homosexuell. Landet hör till ett av de 38 länder i Afrika där homosexualitet är olagligt. Arrangörerna har blivit varnade av myndigheterna men är fast beslutna om att slutföra utställningen. – Utställningen kommer att orsaka kontrovers, men vi vill inte censurera oss, säger kuratorn Ato Malinda till The Art Newspaper.	FYNDADE GAUGUIN SYRAKUSA Två målningar av Paul Gauguin och Pierre Bonnard, som stals från en lyxbostad i London 1970, hittades nyligen i Syrakusa i Italien. Under 40 år har målningarna hängt på väggen hos en fabriksarbetare som köpt tavlorna för en liten summa på en auktion. Tavlorna ägdes från början av författaren Terence Kennedy och hans fru Mathilda Marks. De fick besök av tre män som påstod att de skulle jobba med tjuvlarvet, men istället stal de tavlorna. Tavlorna hittades när fabriksarbetarens son börjat misstänka att de var stulna och bett att få dem värderade.
KÄMPAR FÖR NYTT KONSTMUSEUM UPPSALA Föreningen Konstens Hus Nu vill att frågan om ett konstmuseum i Uppsala ska bli en valfråga. I en debattartikel i UNT skriver föreningen att de utmanar samtliga partier och vill ha besked om hur politikerna ställer sig till föreningens krav om ett nytt, arkitektrit museum. Konstens Hus Nu anser att det finns ett stort behov av ett centralt beläget konstmuseum, eftersom de	REKORDPRIS FÖR PICASSO STOCKHOLM Under våren såldes den hittills dyraste Picassomålningen i Sverige. Tavlans <i>Paysage Méditerranéen</i>, som målades av Picasso 1963 i den sydfranska byn Mougins, klubbades för 13 miljoner kronor. Det var många spekulanter på tavlan, som ingick i en samling och hade ett utropspris på mellan fem till sju miljoner kronor. Köparen är okänd, men konstverket hamnade utomlands.	AI WEIWEIS SEULPTURER TILL MEXICO MEXICO CITY Trots den kinesiska regeringens försök att stoppa konstnären Ai Weiwei fortsätter hans verk att spridas över världen. Mexico City kommer att bli nästa anhalt för utställningen med den kinesiska zodiakens 12 djurkretsar. I juni startar utställningen på Museo Nacional de Antropología (MNA) i Mexico City. Genom att presentera utställningen på MNA istället för på ett modernt konstmuseum vill man påvisa på den historia som Mexico och Kina delar när det gäller kulturell plundring. Museet är tillägnat de inhemska kulturer som fanns i landet innan den europeiska erövringen på 1500-talet.	KONST FÖRSTÖRD AV SANERINGSFIRMA MALMÖ En saneringsfirma i Malmö trodde att ett graffitiikonstverk på företagets Eons elverk i Möllevången var klotter och tvättade bort verket. Bakom målningen låg konstnären Stinkfish, som skapade verket under gatukonstfestivalen Artscape. »Ingen skugga på saneringsföretaget, de har gjort vad de ska, men vi på Eon har inte informerat dem om att detta är konst, inte klotter. Det är pinsamt och beklagligt«, sade Eons presschef till Sydsvenskan. Konstnären ska kompenseras för händelsen.
	WARHOL PÅ DISKETT PITTSBURGH Nyligen upptäcktes bortglömda verk av Andy Warhol. Verken hittades på disketter som återfanns på The Andy Warhol Museum i Pittsburgh. Verken gjordes 1985 på uppdrag av ett datorföretag för att visa vilken grafisk kapacitet den tidens hemmatorer hade, skriver Huffington Post. Det var inte helt okomplicerat att ta fram innehållet på disketterna, eftersom det var svårt att hitta en fungerande dator. Disketterna togs	DONATELLO LÄMNAR EUROPA NEW YORK Skulpturens mästare, Donatello, och hans verk lämnar sällan Europa. Men under några månader nästa års görs ett undantag. New York kommer att få ett smakprov på konstnärens verk i en liten utställning från Duomomuseet i Florens. Utställningen innehåller skulpturer som återfinns i många konsthistoriska böcker, men som aldrig tidigare setts i Amerika. Utställningen kommer att finnas på en ung institution, the Museum of Biblical Art.	

PETER JOHANSSON

PETER JOHANSSON ÄR SEN och på mobilen oanträffbar. I väntan på att konstnären ska dyka upp i egen person, låser JOHAN NYGREN, museitekniker på Spritmuseet, upp utställningshallen där *Den svenska synden* ska premiärvisas samma kväll. I ett hörn projiceras en videointervju där den försenade konstnären, naken och i naturlig storlek, ställer enkätfrågor på nakentemat medan de intervjuade koncentrerar sig på att hålla ögonkontakt och besvara frågorna så obekymrat som möjligt.

Peter Johanssons vapen är humorn och med sig själv som komisk mittpunkt avväpnar han sin omgivning.

– Jag fattade inte att det var en dålig idé att ta båten, säger han oberört när han anländer 20 minuter senare i jeansoverall och retrogymnaskor.

Hans gestalt är ärlig, obrydd och rörig. De blåa tumnaglarna vittnar om hans timmar i verkstaden, bläckanteckningen i handflatan om hans tankspriddhet. Av hans dalmål från uppväxten i Sälen finns intet kvar, men det enkla arvet gör han inget för att dölja. Dalarna var inträdesbiljetten till allt. Det var i protest mot arkitekten BERNARD KIRSCHENBAUM, minimalist, amerikan och vid tidpunkten professor i skulptur på Konsthögskolan i Stockholm, som Peter Johansson tillägnade sin slututställning åt dalastilleben som falukorvar och avsågade dalahästar. Inåtvänt istället för utblickande, som konstprofessorn föredrog. Dalarna som symbol för en hembygd i förfall och en svensk identitet på villovägar. Uppståndelsen blev stor och med den fortsatte karriären. Sedan 90-talet har Peter Johansson bråkat sig fram i den svenska konstvärlden. I början av 00-talet lät han skådespelare utklädda till nynazister härja loss på en flotte försedd med en röd stuga i tyska Münster för att uppmärksamma världen på de brutala mord med rasistiska motiv som skakat Sverige, även om diskussionen snarare kom

att handla om arbetsmetoden. 2012 återvände han till barnomens Zornmuseum i Mora och lät fylla det med faluröda kyrkointeriörer och porträtt av sig själv. Humorn är det som binder samman i hans konst.

HADDE DU VARIT EN LIKA GOD KONSTNÄR OM DU SAKNADE HUMOR?

– Gud, det kan inte jag säga. Oj, vilken svår fråga. Vad menar du med god?

OM RESULTATET HADDE BLIVIT LIKA BRA?

– Jag tror ärligt talat att jag varit en bättre om jag inte använde humorn för det blir problematiskt med humor. Folk tar inte det man vill säga på allvar. Vissa kan man nå med ett skratt, men jag tror att humor är jättesvårt.

HUR BÖRjade ALLT? DIN FAR VAR KYRKOMÅLARE.

– Han hade vissa ambitioner att måla tavlor men det var mer på hobbynivå. Men det var väl det enda som var nära konsten i min uppväxt. Sälen är ju ingen kulturbygd utan mer skog, en jättefattig bygd. Runt Siljan var det lite mer rika bönder så där utsmyckade man saker, målade mycket och hade råd. Men i Sälen var det riktigt, riktigt fattigt.

ATT VÄLJA ATT BLI KONSTNÄR I DEN MILJÖN MÅSTE HA UPPFATTATS SOM GANSKA VERKLIGHETSFRÅNVÄNT?

– Ja, det började på något sätt med att jag tyckte att tillvaron i Sälen var ganska tråkig. Sedan dök det upp folk i min bekantskapskrets som var intresserade av punkmusik. Vi startade band och gav ut skivor och böcker och allt det där. Den vägen gjorde att jag kom in i konsten, jag hade ju ingen aning

om vad det var. Det där med konst var väldigt främmande, det dröjde jättelänge innan jag tänkte tanken att jag skulle försöka leva på konst.

NÄR HÄNDE DET?

– När jag gick ur Konsthögskolan 1993 var det några tuffa år när jag höll på med allt möjligt för att få in lite pengar. Nu lever jag på konsten men man måste ha många grejer på gång för att det är så dåligt betalt. Man skulle ju önska att man hade råd med vissa saker.

SOM VAD?

– Gå ut och äta gott och någon lyxig resa någon helg till London. Det har jag inte råd med, det är inte på den nivån. I början mårde jag dåligt och hade magsår, sedan började man liksom vänja sig vid den här katastroftillvaron. Man får också ett nätverk. Ibland om jag inte har pengar får jag rycka in och jobba av det. Hantverkarna, till exempel, kan jag hjälpa någon vecka med något projekt. Det är inte riktigt lagligt men vi byter tjänster för att det ska funka.

VAR HADE DU DIN FÖRSTA
UTSTÄLLNING?

– Om man tänker första separata utställningen så var det nog på Konsthögskolans elevgalleri 1993. Det var dalagrejer: sågade dalahästar och konstiga skulpturer med dalatema. Av ilska ville jag punktera dalamyter och protektionism, men idag är det värre än någonsin.

DET POLITISKA OCH SAMHÄLLELIGA
KLIMATET?

– Rasismen. Ultrahögerpartierna tar väldig plats i Europa nu. Jag hör så mycket från mina vänner och släktingar i Dalarna. Ganska obehagliga saker.

VAD HÖR DU DÅ?

– Svenskarnas parti, till exempel, många av dem har ju bosatt sig i Dalarna och agerar väldigt kraftfullt där. Det känns ju verkligen inte rättvist

tycker jag. Varför har Dalarna blivit deras paradiset på jorden? Det känns ganska obehagligt.

DALARNA ÄR ETT AV SD:S STARKA FÄSTEN.

– Ja, det är en fattig bygd och jättemånga arbetslösa. Men det finns en gammal historia med det här. Det första nazistpartiet i Sverige bildades i Dalarna. Det har funnits en grogrund där tror jag. På 1990-talet var det en artikelserie i Falukuriren där man jämförde hembygdsrörelsen på 1980- och 1990-talet med vilka som satt i de olika nazistorganisationerna på 40-talet och hittade samma namn. Det tyckte jag var ganska tydligt och skrämmande. Det finns en koppling mellan att försöka bevara sin kultur och vissa delar av det här med att utesluta andra.

HAR DET PÅVERKAT DIN KÄRLEK TILL
DALARNA?

– Ja, om jag haft någon kärlek till Dalarna, det vet jag inte. Jag kan inte säga nog hur jag hatar folkmusik. Och varenda liten detalj du har ska kurbitsmålas, varenda litet programslag på radion ska vara fyllt av samma sorts folkmusik. Man kväver alla med hela det här locket av samma slags kultur. Det är ganska idiotiskt. Sedan har vi inte ens pratat om hur man håller ihop i Dalarna, utåt sett i alla fall. Jag har en kurdisk vän som berättar om hur man håller ihop i familjer och klaner som ett skydd mot yttre angrepp. Det fungerar precis på samma sätt i Dalarna. Det är en sorts hederskultur. Där jag är uppvuxen i Sälen håller man otrolig koll på grannar och alla så att man gör rätt. Slakten ringer upp och säger »nu såg jag dig där«. Om det är någon kille eller tjej som på något sätt lever utsvävande liv, det snackas det om direkt ju. Rejält skvaller, mammor och pappor som ringer varandra och pratar om hur de ska stoppa det här. Det är så.

VAR DET SÅ NÄR DU VÄXTE UPP OCKSÅ?

– Ja, verkligen.

»OM SVENSK KONST ÄR 3500 KONSTNÄRER, VAR ÄR DE NÅGONSTANS?«

DU VÄXTE UPP I EN HEDERSKULTUR I SÄLEN?

– Säpo är ingenting! Nej, det är väldigt hårt styrt och bevakat vad man ska göra och hur man ska agera. Jag har tänkt på det mer och mer. Det finns verkligen ingen väg ut om man inte flyttar därifrån. Malung var ju den plats på 1980- och 1990-talet som hade flest självmord, jag tror det hänger ihop faktiskt. Man orkade inte. Till sist såg man ingen annan utväg.

ÄR DU ILLA OMTYCKT I DALARNA?

– Blandat tror jag. Jag tror att de tycker att jag är en fånig spelevink som inte har något vettigt att komma med. När man jobbar med humor tas man inte på samma allvar. Oj, du har en geting där. Vad bra, den stack.

DEN STACK MEN STACK INTE.

– Ja, precis.

VAD HAR DET BETYTT ATT DU TAGIT DEN FINA VÄGEN IN I KONSTVÄRLDEN?

– Den fina vägen? Språkligt har jag känt mig helt bakom flötet. Det är väldigt många som är uppväxta i en kulturmiljö och har ett språk och ett sätt att se på saker som jag inte riktigt fattade i början.

LÅTSADES DU ATT DU FÖRSTOD?

– Nej, jag var nog ganska jobbig för att jag ställde så dumma frågor och inte hängde med riktigt. På konsthögskolan var det plötsligt en homogen och själv-säker medelklass. De hade sett sina föräldrar som kanske var konstnärer eller i medievärlden och lärt sig den vägen. Jag hade bannemej inte sett en utställning.

ÄR DET FORTFARANDE ETT PROBLEM?

– Ja, det har blivit värre. Bara för att kunna söka en konsthögskola idag måste du vara otroligt begåvad på hur du använder en dator, hur du ansöker, hur du skriver en övertygande text. Det är inte grejen du gör som är det viktiga.

Redan där förvinner de som är lite udda och outsiders. Det är helt fel tycker jag. Alla har jättefina presentationsmappar och vet att föra sig och inte bli full på någon fest.

VAR DU SJÄLV DEN SOM SÖP LOSS?

– Nja, det kanske jag har gjort. Men jag tänker mer på att på 1970- och 1980-talet fanns fortfarande vildingar som blev fulla och slogs och slog sönder saker samtidigt som de stod och gjorde helt outgrundliga saker i ateljén. Många av de här konstnärerna som KJARTAN SLETTE-MARK eller LENA SVEDBERG hade ju inte funnits om de först skulle söka i ett datasystem för att komma in.

ÄR DET LÄTTARE ATT VARA EN OUTSIDER OM MAN VAR DET FRÅN BÖRJAN?

– Jag säger inte att jag är en outsider. Jag vet precis hur man rör sig i konstvärlden, så det kan jag inte säga att jag är, absolut inte. Men jag tycker det är synd att de inte finns.

UMGÅS DU MYCKET MED ANDRA KONSTNÄRER?

– Det är väldigt blandat. Faktiskt färre konstnärer än människor från andra yrken. Jag umgås mycket med folk i min gympakrets och spelar tennis med en 70-årig etnolog som vet lite om konst.

DET VAR ETT LITET TEST FRÅN MIIN SIDA.

– Det är intressant det där, för man blir ju själv en del i det ganska snabbt. Jag slår ju i glashus hela tiden.

DU BESÖKTE OFTA ZORN MUSEET SOM LITEN. VAD VAR DET SOM GJORDE ATT ZORN LYCKADES PÅ SIN TID?

– Han var en otroligt skicklig hantverkare, en jäkligt duktig målare. Sedan tror jag att han gifte in sig i en fantastisk kontaktkarta. Han var nog ett socialt geni. Direkt när han flyttade utomlands till England började han med att köpa några fina kostymer så att han kom in i de rätta kretsarna.

SÅ HAN VAR EN BERÄKNANDE TYP?

– Visst, det kan man säga. Men han kanske bara var en överlevare också.

DIN PAPPA VAR AVUNDSJUK PÅ ZORN.

– Ja, det var han verkligen. På hans hantverk och hans liv, att ha råd att ägna sig åt det man vill. Jag hade en fattig uppväxt. Vi gjorde två resor när jag var liten. Den ena var till Stockholm och den andra till Oslo. Pappa var engagerad i Lions och ordnade en resa för pensionärer till Oslo och då ordnade han så att vi fick åka med på den resan. När mamma och pappa blev gamla åkte de på någon bridgeresa till Medelhavet och det var ju jättestort.

ÄR DU OCKSÅ AVUNDSJUK PÅ ZORN?

– Eh, nej. Alltså den där myten om konstnärslivet håller jag mig gärna ifrån. Men han var otroligt skicklig och det kan man väl tycka att man skulle vilja haft en del av.

ÄR BEKRÄFTELSE VIKTIGT FÖR DIG?

– Ja, otroligt. Jag tror att det har min uppväxt att göra att jag verkligen vill att folk ska titta på det jag gör och kommentera. Det behöver inte vara positivt men att man får igång någon sorts kommunikation.

ÄR DET SVÅRT ATT INTE PLÅGAS AV ANDRAS FRAMGÅNGAR SOM KONSTNÄR?

– Åh nej, det har jag inga problem med. Tvärtom, det är ju jätteroligt.

DET ÄR INTE SÅ ATT MAN JÄMFÖR SIG OCH TÄNKER »DET DÄR HAN GÖR ÄR SÅ BANALT, JAG ÄR BÄTTRE ÄN SÅ«?

– Nej, det är en sak som är jättebra med Malmö, där jag bor. Konstlivet är otroligt aktivt men ganska litet och alla gläds åt andras framgångar och inser att det är bra för oss alla. Alla grattar, snackar och hjälper varandra. I Stockholm är det vassa armbågar, skit-snack och grupperingar.

FINNS DET MOTSÄTTNINGAR MELLAN
KONSTNÄRER I OCH UTANFÖR
STOCKHOLM?

– Vi skulle nog inte säga det men jag tror att det finns en avundsjuke. Men det är nog mer att man är desperat själv, att man faktiskt inte har pengar så att man klarar sig.

OM VI GÅR IN PÅ DEN SVENSKA SYNDEN:
HUR MYCKET HAR DITT EGET LIV
HANDLAT OM SEX OCH SPRIT?

– Haha, privat vill jag inte synas faktiskt. Det är som att jag är schizofren för att när jag håller på med konst kan jag göra precis vad som helst, det är nästan farligt. Jag kan vara naken på stan, det är helt okej. Jag skulle vilja fråga mina barn om detta! Men privat tar jag det väldigt mycket lugnare.

DEN NAZISTISKA SAJTEN
NORDFRONT, SOM DRIVS AV SVENSKA
MOTSTÅNDRÖRELSEN, SKREV UPPRÖRT
OM HUR DU »TOTALSLAKTAT DEN
SVENSKA KULTUREN«. KÄNNER DU DIG
HOTAD?

– Ja, jag har upplevt riktigt otrevliga saker, men jag vill inte prata om det. Då vinner de ju och det tycker jag inte att de ska få. Varje gång jag gör en utställning kommer Nordfront och gör en recension så man vet ju att de finns där.

HUR SER DU PÅ ATT EN NY GENERATION
NAZISTER VÄXER FRAM?

– Det är obehagligt. Jag skulle vilja göra någonting, ta itu med detta, prata om det på något sätt. Det är det jag menar med att det är värre idag. De verkar mer okunniga och det är nästan farligare. Nazisterna som fanns på 1980- och 1990-talet visste någonstans att saker hade hänt på 40-talet. I de intervjuer jag har läst känns de idag rotlösa, de har liksom inte tänkt. De utgår från något slags hat och rädsla.

INSER KONSTVÄRLDEN VAD SOM PÅGÅR?

– Jag vet inte. Väldigt många är ju rädda att göra saker som har med det här

»AMILSKA VILLE JAG PUNKTERA DALAMYTER OCH PROTEKTIONISM«

att göra för att de inte vill agera särdeles politiskt utan de vill göra konst som ska passa i gallerier och i en kundkrets. Jag har inte tänkt så.

SÅ KONSTVÄRLDEN ÄR FÖR PASSIV?

– Ja, jag tycker det. Det är lite fegt och räddhåget helt klart.

NÄR JIMMIE ÅKESSON ANLÄNDE I
FOLKDRÄKT I STORKYRKAN SKULLE DET
NÄSTAN KUNNA VARA EN INSTALLATION
AV DIG.

– Jag tyckte att han valde både fel dräkt och tidpunkt. Han är ju så mild i sin röst och hållning så många ser inte riktigt vad han egentligen håller på med. Runtomkring sig verkar han ju ha riktiga tokar, det är ju många som uttalat sig klumpigt om man nu ska försöka hålla en diskret linje.

HAR KONSTENS INFLYTANDE ÖVER
POLITIKEN VUXIT ELLER INTE?

– Nej, det är tvärtom, den är helt ute ur bilden. På 1970-talet var konsten och kulturen en stark maktfaktor som kunde agera och ändra på beslut och stoppa saker. Idag är konsten tack vare aktörerna en marginaliserad yttring. Det är väldigt få som sticker ut hakan. Direkt när man sticker ut hakan så är man ju rädd för att någon ska säga emot.

ÄR DET INTE SÅ ATT ALLA TVÄRTOM VILL
STICKA UT HAKAN FÖR ATT HÄVDA SIG I
DEN STENHÅRDA KONKURRENSEN?

– Om svensk konst är 3500 konstnärer, var är de någonstans? Det kanske är en fyra-fem som gör saker som ska vara utmanande, eller tio om man ska överdriva. Det där är segt. Nu är jag snäll tycker jag. De är jäkla tråkmånsar.

TEXT: MALIN EKMAN
FOTO: JOHAN WARDEN

KONSTVAL 2014

KONSTNÄREN MÖTTE
ÅTTA KULTURPOLITISKA
TALESPERSONER
FÖR ATT TA REDA PÅ
VAD DE VILL MED
KONSTPOLITIKEN –
MEN OCKSÅ VAD DE
HÄNGER PÅ VÄGGEN.

Lars Ohly

57 år, Vänsterpartiet

Bakgrund: Som ung först medlem i folkpartiets ungdomsförbund sedan i kommunistisk ungdom och till slut i vänsterpartiets ungdomsförbund. Arbetat som tågvärd och tågmästare på SJ under 1970- och 80-talen. Invald i vänsterpartiets styrelse 1987, riksdagsledamot sedan 1998, partiledare i vänsterpartiet mellan 2004 och 2012.

Viktigaste konstpolitiska frågorna:

1. Befrämja estetiska ämnen och kulturundervisning i skolan.
2. Tillämpa enprocentregeln vid offentlig utsmyckning.
3. Förbättra konstnärernas villkor

Konstsmak: Utställningen *Peredvizjniki* 2011 med ryska målare från 1800-talet var helt fantastisk.

V

LARS OHLY »SKITER I« OM KULTUR ÄR LÖNSAM ELLER INTE. HAN VILL OCKSÅ DRA IN DET STATLIGA STÖDET TILL INSTITUTIONER SOM INTE EFTERFÖLJER MU-AVTALET.

Den före partiledaren för vänsterpartiet Lars Ohly valdes till kulturpolitisk talesperson i februari 2012, kort efter att Jonas Sjöstedt, annonserats som hans efterträdare. Ohly har under många år räknats som en politisk tungviktare och när han deklarerat att han ville fortsätta i riksdagen med något mer specifikt område förvånade det många när det landade i kulturen. Förutom ledamot i kulturutskottet sitter han i EU-nämnden och även som suppleant i Trafikutskottet och Utrikesutskottet.

Jag träffar honom på hans kontor i riksdagen, strax innan en votering. På väggen bakom oss hänger ett satiriskt fotografi av Elisabeth Ohlson Wallin, en bild som verkar bestå av lika delar allvar som spjuveraktighet, något man kanske skulle kunna säga om Lars Ohly själv. På den allra första frågan om hur och när hans kulturintresse väcktes svarar han med en paus och reflektion:

– Det är inte en lätt fråga att svara på, eftersom kulturen ofta är en sådan självklar del av våra liv att man inte riktigt reflekterar över varför den är viktig. När jag är ute och talar brukar jag göra tankeexperimentet att låta människor tänka sig en enda dag utan kultur och hur det skulle te sig. Då blir det så uppenbart att ett liv utan kultur knappt skulle vara värt att leva. Det leder till frågan vad det idag är som hindrar oss från att uppleva kultur eller utveckla våra kreativa förmågor. Själv skriver jag en del och vem vet, kanske blir det en bok i framtiden men det är egentligen inte det viktiga hur bra jag är. Det viktiga är att jag faktisk kan skapa kultur, oavsett vem jag är. Tillgången till kulturen är för mig kanske den viktigaste frågan för kulturpolitiken.

Är kommersiell konst något som skrämmer dig?

– Nej inte alls, jag ser inte ned på kommersiell kultur men det finns en viktig distinktion mellan den kultur som kan bära sig själv och den som inte kan det. Här ligger det politiskt intressanta, att se till att kommersiella krafter inte tar över kulturen helt och hållet eftersom det kan utesluta andra uttrycksformer. Jag tycker inte något har förändrats sedan 1974 års kulturproposition, dess och min grundläggande kritik mot denna regering är att de inte ser att det allmänna i högre grad står tillbaka idag till förmån för det kommersiella.

Principen om armlängds avstånd?

– Det är en av de viktigaste principerna som finns. Det är viktigt att vi har myndigheter som Kulturrådet och Konstnärsnämnden där professionella inom kultur arbetar, inte politiker. Men jag personligen vill ju bli utmanad, till och med förbannad av konst och

kultur, så konstnärer som Anna Odell och NUG är för mig exempel på hur politiker gick över gränsen för hur mycket politiker ska lägga sig i. Jag tror nog att vänsterpartiet något mer än andra hävdar att politiker inte ska lägga sig, bland annat med utgångspunkt i dessa konsthändelser.

Vilka frågor är viktiga att driva för konstnärer?

– Konstnärsnämndens statistik visar att bild- och formkonstnärer är kulturens sämst avlönade grupp, därför vill vi driva frågan om att höja den individuella visningsersättningen och att MU-avtalet efterföljs av fler än 39 % av arrangörerna. Vi vill helt enkelt ta bort det statliga stödet till de som inte efterföljer MU-avtalet.

Vad tycker du om förslaget att göra inköp av konstverk avdragsgillt för företag?

– Det är vänsterpartiet starkt emot. För oss är detta samma sak som avdragsrätten för gåvor, de som har råd ska inte kunna få skattelättnader för något som de har nytta eller nöje av själva. Tillgängligheten för resten av samhället ökar ju inte, utan det är ju bara i styrelserummen konsten blir tillgänglig. Vi vill stimulera konsten från andra hållet med bättre villkor för konstnärer och bättre villkor vid utställningar.

På den direkta frågan vad som skiljer vänsterpartiets kulturpolitik från övriga partier hamnar Ohly snart i oppositionsläge. I själva verket talar han mycket i negationer under vårt samtal, vad han ogillar, inte förstår eller vill ha bort. Han irriterar sig bland annat på kulturminister Lena Adelsohn-Liljeroths uttalande om att jobbskatteavdraget skulle vara regeringens främsta kulturpolitiska reform. Idén om att folk ska få mer pengar i plånboken för att kunna välja den kultur de själva vill ha tycker han är problematisk:

– Om alla ska välja själva så blir det en efterfrågestyrd kultur och då kanske vi missar konstnärer som få uppskattar idag, men som i framtiden kommer betraktas som en del av vår tids kanon.

Lars Ohly talar med eftertanke och passionerat om kulturens roll för samhälle och individ och kommer snart in på kulturens så kallade aspektpolitik – konstens främjande av exempelvis export eller hälsa:

– En sak jag retar mig på är när man ska hitta saker som ger lönsamhet av kultur, om den är lönsam eller inte skiter jag uppriktigt i. Det är möjligt att man också bli mer hälsosam av kultur, men för mig är det en positiv bieffekt. Kulturen finns för sin egen skull även om man inte blir friskare av konst.

TEXT: ROBERT STASINSKI

»Ett liv utan kultur skulle knappt vara värt att leva«
/Lars Ohly, V

S

SOCIALDEMOKRATERNAS KULTURPOLITISKA TALESPERSON GILLAR KONST HON INTE RIKTIGT FÖRSTÅR. GUNILLA C CARLSSON TYCKER ATT STATEN SKA HA DET FRÄMSTA ANSVARET FÖR KONSTNÄRERNAS VILLKOR.

Gunilla C Carlssons röst kommer från ett soligt Göteborg där tavlor hänger på väggarna och där det finns en ambition om konsten som en självklar del av välfärden och arbetsmarknaden. Gunilla presenterar sig som en allätare av konst som gärna besöker museer med kollegorna från kulturutskottet. För en månad sedan var utskottet i Paris, där de bland annat såg Carl Larsson-utställningen. Hos Gunilla däremot hänger verk av nu levande konstnärer.

– Både min sambo och jag är med i olika konstför- eningar som har lotterier, men det är bara han som vunnit hittills, själv får jag istället köpa min konst!

Kan du nämna en stark konstupplevelse?

– För några år sedan såg jag Lars Lerins målningar på Konsthallen i Borås och de var så häftiga att jag nästan inte kunde ta in dem. Nu i fredags gick jag till elevutställningarna på konsthögskolan Valand och blev också fascinerad av de många och spännande verken.

Att Gunilla arbetar med kulturpolitik är lika delar bakgrund som slump. När hon kom in i Riksdagen fick hon önska sig ett utskott och valet föll på kulturen. Innan hon blev heltidspolitiker arbetade hon på ABF och satt med i en teaterstyrelse. Hemifrån bär hon med sig ett konstintresse och en kunskap om konstens värde.

– Jag lärde mig att tycka om konsten utan att alltid förstå den fullt ut. Konsten kan vidga våra tankar och sinnen och ge oss nya uttrycksmöjligheter. Som mänskliga varelser har vi mycket att hämta från kulturen och jag tror att vi påverkas mycket av kultur, om vi får möjligheten att ta del av den.

Den prekära ekonomiska situationen som många konstnärer befinner sig i ser Gunilla som en del i en större helhet.

– Det är inte bara konstnärer som lever under sådana svåra förhållanden och det gör att vi behöver ett socialförsäkringssystem som fungerar för en bred majoritet istället för att skapa speciallösningar för vissa yrkesgrupper. Socialdemokraterna vill se avtalsenliga löner och ett fackligt arbete för att uppnå detta.

Men varför ska en konstnär rösta på just Socialdemokraterna?

– Vi ser jobben som en viktig del av vår politik. Människor får möjlighet att komma i arbete, vi får en starkare välfärdspolitik och det gör att vi kan satsa mer på kulturen.

Både den offentliga sektorn och marknaden har ett

Gunilla C Carlsson

48 år, Socialdemokraterna

Bakgrund: Politiker sedan 1998. Medlem i partiet sedan slutet av 80-talet.
Kulturpolitisk talesperson sedan 2012. Ledamot i kulturutskottet sedan 2002.

De tre viktigaste konstpolitiska frågorna:

1. Kulturskaparnas villkor vad gäller ersättningar och upphovsrätt.
2. Tillämpa enprocentregeln vid offentlig utsmyckning.
3. Barn och ungas möjlighet att ta del av kultur via bland annat musik- och kulturskolan.

Konstsmak: Gillar många olika sorters konst.

Tina Ehn

54 år, Miljöpartiet

Bakgrund: Fritidspolitiker sedan 1988, i riksdagen på heltid sedan 2006.
Kulturpolitisk talesperson sedan 2010.

De tre viktigaste konstpolitiska frågorna:

1. Befrämja estetiska ämnen och kulturundervisning i skolan.
2. Tillämpa enprocentregeln vid offentlig utsmyckning.
3. Förbättra kulturskaparnas villkor.

Konstsmak: Gillar omtumlande konst.

»De borgerliga partierna har gjort kulturen mindre viktig«

/Tina Ehn, Mp

ansvar för att förbättra konstnärernas villkor, menar Gunilla, men fokuserar på åtgärder som staten borde vidta. Den privata sektorn ser hon som en viktig del av samhället, men säger att man varken kan förlita sig på marknaden eller tvinga den till ett ansvar för konsten.

Kan man inte underlätta för marknaden att stödja konstnärer?

– Det brukar föreslås att företaget ska ha rätt till avdrag för inköp av konst, men vi förespråkar inte det. Skattepolitiken är redan ett virrvarr av olika avdragsrätter.

Alliansens åtta år vid makten har förändrat samhället i grunden och missgynnat kulturen, menar Gunilla. Hon ser en rad trender som går åt fel håll, men har också många förslag på hur saker skulle kunna göras annorlunda.

– Arbetsmarknaden har luckrats upp med tillfälliga anställningar och försämringar i socialförsäkrings-systemet. Vi har också sett en förskjutning åt aspekt-politik där kulturen alltmer ses som nytta för något annat. Visst kan kulturen ha goda effekter, men för oss är det viktigt att kulturen har ett egenvärde! Vi har en kulturminister som säger att den största kulturpolitiska reformen är jobbskatteavdraget. Den som har fått mer i plånboken kan konsumera kultur och de som har fått mindre i plånboken räknas bort. Det betraktar jag som en rent borgerlig syn på konst.

– Socialdemokraterna har under de senaste åren föreslagit ökade anslag inom olika kulturområden. Mer pengar till bland annat Statens konstråd, för inköp av konst, till kulturarrangörerna och till scenkonstallianserna. Partiet vill också öka uppmärksamhet på att MU-avtalet efterföljs, slopa entréavgiften på de statliga museerna och ta tillbaka de estetiska ämnena i skolan. En miljard mer till kulturen var ett vallöfte 2010 och det har vi uppnått.

Utmärkande för Socialdemokraternas kulturpolitik är synen på kulturen som en integrerad del av välfärden. Alla ska ha rätt att ta del av kulturen och känna att de är en viktig och bidragande del av den.

– Det behövs mer kreativitet för samhällsutvecklingen, arbetsmarknadspolitiken och för framtidens arbetsmarknad. Vi ser att det skapas nya jobb inom kultursektorn, men det behövs också konstnärligt kunnande i andra branscher. Därför vill vi ha tillbaka de estetiska ämnena i skolan. De konstnärliga och kreativa ämnena behövs, både för att kunna vara människa och för att få en bra yrkeskarriär.

TEXT: MAGDALENA DZIURLIKOWSKA

KONST ÄR BRA FÖR MILJÖN, SÄGER MILJÖPARTIETS KULTURPOLITISKA TALESPERSON TINA EHN. HON TYCKER DET ÄR VIKTIGAST ÄR ATT STÄRKA KULTURENS STÄLLNING I SKOLAN.

Tina Ehn är på väg till Sandviken för att diskutera landsbygdsfrågor. Hon ringer mig från tåget och vi pratar om kulturen som ett mänskligt ekosystem.

När Tina ser på konst vill hon bli berörd, det ska kännas betydelsefullt, glädjande eller omtumlande. Både njutning och obehagskänslor är välkomna.

– Jag försöker vara helt öppen och inte ha förutfattade meningar när jag umgås med konst. Konsten ska få angripa mig.

I somras fick hon en stark konstupplevelse på Färöarna. Hon beskriver konsten där som riklig, präglad av stämningar av naturen och havet. På Färöarna hittade hon också Ruth Smith Nielsen, en modernistisk målare med gripande livshistoria. En annan minnesvärd konstresa gick till New York, då var hon tjugo år och drabbades av Picasso på MoMa.

Tina, hur många procent av en människa är kultur?

– Oj, väldigt mycket. Mer än vad man kan sätta siffror på, men säg sjuttio procent!

Intresset för kultur kom tidigt, flera i Tinas släkt och omgivning var konstnärligt aktiva och det var deras kreativitet som inspirerade henne. Vägen in i politiken gick via hennes miljöintresse men hon säger sig vara bra på att koppla ihop sin grundhållning med de uppdrag som kommer på agendan.

– För mig är det självklart att länka samman kulturen med rättvisefrågor och hållbarhet. Kulturen är en viktig del av yttrandefriheten och utvecklingen men det finns inga lagar som styr kulturen. Istället får man arbeta med att skapa ekonomiska möjligheter.

Genom att använda budgeten som styrmedel vill Miljöpartiet bidra till en tryggare ekonomi inom kultursektorn och utveckla olika skyddsnet.

– Det är viktigt med trygghetssystem som även omfattar människor med ojämna inkomster. Skapande människor lever ofta under osäkra förhållanden och vi vill göra det möjligt för dem att ägna sig åt sina kreativa yrken.

För att uppnå detta vill Tinas parti höja ersättningarna till utställningar, bibliotek och individuella visningar och se till att MU-avtalet efterföljs, göra konstnärsstipendierna pensionsgrundande och låta bildkonsten komma in i fler sammanhang.

– Vi vill också utveckla scenkonstallianserna. Där finns inte bildkonsten med, men allianserna kanske kan utökas. Vidare arbetar vi mycket med det

fria kulturlivet och det ser vi som en viktig politisk fråga. Kultur ska finnas runt om i landet, inte bara i de stora städerna. Därför fördelar vi mer resurser till samverkansmodellen som ger regionerna större handlingsutrymme.

Tina ser det offentliga samhället som den självklara kulturbäraren, men vill inte helt fjärma kulturpolitiken från privata aktörer och menar att marknaden kan lyfta upp kulturen mer.

Hur stor del av den statliga budgeten vill ert parti lägga på kulturen? Nu går 0,8% av budgeten till detta, och du säger att 70% av en människa är kultur ...

– Haha, vi har ingen fastställd princip om exakt antal procent men vi har större satsningar i vår budget än den nuvarande regeringen. Sedan finns det områden utanför kulturen som också handlar om kultur och som vi lägger mycket resurser på, exempelvis utbildningssystemet.

Just att koppla ihop kultur och bildning på ett tydligare sätt är en hjärtefråga för Miljöpartiet. Att återinföra estetikämnen i skolan och se till att det finns lärare i kultur- och musikskolorna är en självklarhet.

– De borgerliga partierna har gjort kulturen mindre viktig, inte minst inom utbildningen, och det påverkar också framtidens kulturpolitik. Man har mest pratat om volontärer och kulturcheckar och förlitat sig på att marknaden ska ta ansvar för kulturen, vilket jag som kulturpolitiker tycker är fel.

En grundprincip för Miljöpartiet är hållbarhetstanken. Det som gynnar människor och miljö ska vara billigt och det som förorenar och tär på de ändliga resurserna ska vara dyrt. Ur det perspektivet är kulturkonsumtion bra. Kulturen kan dessutom konsumeras många gånger om utan att det är miljöfarligt. Visst finns det giftiga färger och långa transporter när man ser till konstmarknaden, påpekar Tina, men totalt sett är inte kulturen särskilt belastande för miljön jämfört med mycket annat vi gör.

– Främst vill jag se kultur och konst som ett mellanmänskligt ekosystem som skapar bryggor och broar till ömsesidig förståelse. Därför är kulturen en viktig del av vårt samhälle, inte som grädde på moset utan som något fundamentalt.

TEXT: MAGDALENA DZIURLIKOWSKA

Per Lodenius

48 år, Centerpartiet

Bakgrund: Riksdagsledamot sedan 2006. Har dessförinnan arbetat som företagare, gymnasielärare, danslärare och pedagog. Centerpartiets kulturpolitiska talesperson och ordinarie ledamot i Kulturutskottet sedan 2011.

De tre viktigaste konstpolitiska frågorna:

1. Öka tillgängligheten för konst och kultur
2. Satsning på kulturella och kreativa näringar
3. Permanenta och utvidga Skapande skola

Konstsmak: Allätare när det gäller konst: skulpturer, installationer och verk som överraskar betraktaren, gärna i offentliga miljöer.

Ulf Nilsson

69 år, Folkpartiet

Bakgrund: Lärare i svenska. Uppvuxen i Stockholm, men bosatt i Lund sedan 1970-talet. Började arbeta som kommunpolitiker för Folkpartiet under 1980-talet. Sitter i riksdagen sedan 1988 och är partiets kulturpolitiska talesperson sedan 2013. Är vice ordförande i kulturutskottet.

De tre viktigaste konstpolitiska frågorna:

1. Ändrade och förenklade skatteregler för konstnärer och konstnärligt skapande.
2. Förbättrade villkor för MU-avtalet och IV-ersättningen.
3. Kraftiga satsningar på Skapande skola.

Konstsmak: Jag gillar allt möjligt, men gärna expressionistisk konst. Jag gillar Edvard Munchs *Skriet*.

KONSTEN SKA DECENTRALISERAS OCH INTERNATIONALISERAS, MENAR PER LODENIUS – CENTERPARTIETS KULTURPOLITISKA TALESPERSON. HAN VILL GÖRA KONST AVDRAGSGILLT OCH UNDERLÄTTA SKATTEREGLER FÖR KONSTNÄRER.

I centerns korridor i Riksdagens ledamotshus sitter Per Lodenius i ett litet rum med stora fönster. En gräll, aningen fauvistisk liten tavla hänger på en annars karg, vit vägg. Personen på bilden sträcker sig upp emot skyn och Lodenius berättar att han faktiskt tänker till när han varje dag ser tavlan. Han berättar hur han hamnat i politiken och mer specifikt i kulturpolitiken.

– Min bakgrund är som kulturarbetare, jag är utbildad i svensk folk- och pardans och har jobbat i nästan sju år med dansundervisning. Jag har även jobbat med ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning i gymnasiet, där jag ofta använt mig av konst och kulturella uttryck för att utveckla dem.

Fungerar konst och kultur för detta syfte uppfattar du?

– Ja, det tycker jag absolut. Vi använde oss dessutom av alla möjliga kulturella uttryck – alltifrån snickeri till måleri, filmskapande och dans. När jag sedan kom in i politiken, först i Norrtälje kommun 1994 och sedan i riksdagen 2006, så blev jag både sarskolepolitisk talesperson och intresserad av kultur och kulturfrågor. Sedan förra valet är jag kulturpolitisk talesperson för Centerpartiet.

Vilka kulturfrågor brinner du för?

– Det jag brinner för är att tillgängliggöra konst och kultur, alltså en kombination av mina två intressen. För det handlar om att alla, inklusive funktionsnedsatta, ska kunna ta del av och professionellt kunna utöva konstnärliga uttryck. Även den geografiska tillgängligheten är viktig. Om man tittar på var de statliga museerna ligger så ser man att de är i Stockholm, för det mesta. Även stora och framgångsrika institutioner som Akvarellmuseet i Tjörn eller friluftsscenen Dalhalla kan ibland förbises för att de inte räknas som statliga institutioner eller förbigås för att de inte ligger i Stockholm. Detta vill vi ändra på.

Hur vill ni göra det?

– Vi i Centerpartiet vill se en ny nationell kulturpolitik baserat på samverkansmodellen, som vi tycker varit väldigt framgångsrik. Vi vill stärka regionerna och institutionerna nationellt, genom en nationell kulturplan men vi vill också skapa en internationaliseringsplan för konst och kultur. Kulturen är ju en viktig markör för Sverige och hur vi ses utomlands.

Exempelvis i Tyskland har man förutom sitt kulturdepartement även en stor avdelning på utrikesdepartement som bara arbetar med internationalisering av kultur. Detta förslag om en nationell kulturpolitik är en tydlig skillnad mot övriga partier.

Hur ska ni förbättra konstnärernas sociala och ekonomiska villkor?

– Vi vill göra inköp av konst avdragsgill. Vi föreslår att man gör en bred utredning om det finns andra skatteregler som stävjar konstnärligt skapande. Detta är ett gemensamt ansvar mellan näringsliv, regioner och stat.

En procentregeln är också något som jag intresserar mig för, men vi vill inte lagstifta utan att försöka få den att efterföljas ändå. Ibland kan behövas en mindre satsning, men att det ändå bli ett bra konstverk. Vi vill snarare fokusera på vad konsten har för betydelse i området och inte på ett »golv« eller »tak« för vilken summa som ska spenderas i det enskilda fallet.

Det finns dessutom en hel del generella förändringar att göra, inte minst satsning på små- och egenföretagare. Att förändra skattesatserna, egenavgifter och förenklingar för företagare, så att inte konstnärer förutom sin konst måste vara duktiga på företagsledning eller bokföring, för att kunna leva på sin verksamhet.

Vad ska vi ha konsten till egentligen?

– Kulturen i sig är viktig, vi behöver ha konst för att må bra, att få nya intryck ständigt och jämt. Sedan finns det ju även plusvärden i kulturen, men den ska ändå få vara fri. Men eftersom kultur och konst som sagt ger samhället viktiga plusvärden så ska det offentliga betala tillbaka till kulturen.

Per Lodenius talar under samtalet sig varm om ungdomar och inte minst om Alliansens Skapande skola-satsning.

– Jag vill permanenta skapande skola och öka finansieringen. Vi skulle vilja att kulturen följer med genom hela skolgången. Genom detta får vi ungdomar som är mer kreativa, entreprenöriella och anställningsbara på arbetsmarknaden.

TEXT: ROBERT STASINSKI

KULTUREN SKA VARA ETT PRIORITERAT POLITIKEROMRÅDE PÅ SAMMA NIVÅ SOM VÅRD OCH SKOLA, DET MENAR FOLKPARTIETS KULTURPOLITISKA TALESPERSON ULF NILSSON.

– Under en dag såg jag Salvador Dalís *Den andalusiska hunden* över 20 gånger. Varje gång jag såg den upptäckte jag någonting nytt. Det var fantastiskt,

säger folkpartisten Ulf Nilsson när han beskriver en av sina starkaste konstupplevelser – ett besök på en surrealistutställning på Centre Pompidou i Paris.

Ulf Nilsson berättar att intresset för kultur alltid fallit sig naturligt för honom. Det politiska engagemanget började på 1960-talet med protester mot apartheidregimen i Sydafrika. Men det var först i 40-årsåldern han började engagera sig mer aktivt i Folkpartiet, efter att ha arbetat som lärare i svenska under många år. I ett drygt decennium var Nilsson aktiv inom kommunpolitiken innan han 1998 kom han in i riksdagen som representant för Skånes södra valkrets. 2013 blev han partiets kulturpolitiska talesperson och är idag också vice ordförande i kulturutskottet. När jag ber Nilsson att berätta vad som är unikt med folkpartistisk kulturpolitik hänvisar han till kulturens egenvärde.

– Vi vill betona att kulturen har ett egenvärde, som är ett värde i sig och inte beroende av andra bieffekter. Vi anser att konsten och kulturen ska vara ett kärnområde inom politiken.

Hur ska det ta sig uttryck menar ni?

– Under allianstiden har pengarna till kulturen ökat, men vi vill gärna se att kulturen får ännu mer resurser. Vi anser också att i svåra tider är kulturen det område tillsammans med skola och vård som man ska värna om, det ska vara ett prioriterat område. Och i goda tider ska man ha grädd på moset.

Vilar er kulturpolitik på liberal grund?

– Ja, på så sätt att vi inte anser att politiker ska bestämma innehållet i kulturen. Vi ska skapa systemen som gör att konstnärer och författare kan leva på sin verksamhet, men vi vill inte låta politiker bestämma över utbudet på museer eller teaterscener. Vi vill inte använda kulturen i politiska syften, till att uppfostra människor.

Vilka är de viktigaste konstpolitiska frågorna tycker ni?

– Att det måste finnas bra villkor för det konstnärliga skapandet. Då talar vi både om stipendier och stöd men också om skäliga ersättningar för utfört arbete. Jag tycker man borde se över och förhandla om IV-ersättningen. Det är viktigt att slå vakt om den individuella ersättningen. Jag tycker också att de institutioner som får statliga bidrag ska få instruktioner om att följa MU-avtalet. Sedan behöver vi se över systemet för socialförsäkringar. Vi måste ge trygghet åt den växande grupp av människor som inte passar in i ramen för det gamla avtalssystemet.

Hur ska man göra det?

– Just nu pågår ju socialförsäkringsutredningen som ska vara klar 2015. Jag hoppas den kommer med konkreta förslag. Det måste bli enklare regler för hur till exempel kulturarbetare ska kunna vara hemma med barn eller sjukskriva sig. Detta vill vi från Folkpartiets sida bevaka, så man kan skapa tryggare sociala villkor även för konstnärer.

När alliansen kom till makten lovade man att införa avdragsrätt för kultursponsring och konstinköp. Varför har inte detta blivit av?

– Jag kan inte exakt svara på det. Det är ju en avvägning från finansministern och Finansdepartementets sida. Jag tycker personligen att det vore angeläget. Vi tycker även att modellen man har i Danmark med att även privatpersoner får dra av första inköpet av konst är bra.

Bestämmer finansministern över kulturpolitiken?

– Finansdepartementet har inte prioriterat detta, men de har inte heller sagt definitivt nej.

Cecilia Magnusson

52 år, Moderaterna

Bakgrund: Utbildad undersköterska, riksdagsledamot sedan 1998. Har varit både suppleant och ledamot ibland annat socialförsäkringsutskottet, justitieutskottet och trafikutskottet. Ledamot i kulturutskottet sedan 2007.

De tre viktigaste konstpolitiska frågorna:

1. Bättre förutsättning för arbete och företagande
2. Internationalisering av konsten
3. Samverkansmodellen

Konstsmak: Naivistisk konst

Lars-Axel Nordell

61 år, Kristdemokraterna

Bakgrund: Landstingspolitiker i Örebro i 25 år. Sitter sedan 2008 i riksdagen. Ledamot av kulturutskottet sedan 2010 och kulturpolitisk talesperson 2012.

Tre viktigaste konstpolitiska frågorna:

1. Skapande skola.
2. Fler stiftelser som kan ge stöd åt konstnärer. Underlätta för stiftelser att verka.
3. Mångfald och pluralism på kulturområdet. Både marknaden, det civila samhället och staten ska bära upp kulturen

Konstsmak: Surrealistisk konst. Konst som formas i betraktarens öga har ett stort värde för mig.

Varför ska en konstnär rösta på Folkpartiet?

– Därför att vi faktiskt tar kulturen på allvar och vi arbetar för att regeringen succesivt ska höja ambitionerna med kulturpolitiken. Och för att vi tycker även konst som inte är ekonomiskt lönsam ska ha möjlighet att produceras. Även upprörande och utmanande konst ska få ta utrymme.

Vad har du själv för konst på väggen?

– Jag har inte så mycket riktig konst. Jag har hellre en affisch av något bra konstverk, än någon dålig kopia av en målning.

TEXT: ANDERS RYDELL

MODERATERNA VILL FÖRBÄTTRA KONSTNÄRERNAS VILLKOR GENOM LÄGRE SKATTER, ENKLARE REGLER FÖR EGENFÖRETAGARE OCH AVDRAGSRÄTT FÖR KONST.

Cecilia Magnusson träffar mig i riksdagshusets folk-tomma bibliotek för att berätta om sig själv och sin vision för den svenska konst- och kulturpolitiken. Under vårt samtal hälsar hon på en mängd personer som går in och ut ur mötesrum och salar bakom oss. Kanske är detta inte så konstigt med tanke på hur många positioner hon har haft innan hon blev kulturpolitiker.

– Jag har varit riksdagsledamot sedan 1998 och jag har suttit i många utskott vilket jag tror ger mig en bra bredd som politiker. Jag har suttit i bland annat justitieukskottet, konstitutionsutskottet, socialförsäkringsutskottet samt utrikesutskottet. I kulturutskottet blev jag invald år 2007. Det är ett fantastiskt roligt utskott eftersom bredden är väldigt stor. Det omfattar ju idrotten, scenkonsten, bild- och formkonsten, ungdomsfrågor, mediapolitik och kyrkan. En av mina främsta ambitioner är att kulturen ska få ta mer plats.

Vilken typ av konst gillar du?

– Jag gillar naivistisk konst och kommer ofta hem från resor runt om i världen med en tavla i den genren. Jag var i Tanzania med kulturutskottet för två år sedan och vi besökte där ett konstnärskollektiv där en konstnär höll på med en målning som hette »Mother Africa«, och den sade jag till konstnären att jag bara måste ha. En av mina starkaste konstupplevelser är annars min farfars examensarbete som han gjorde för att bli ingenjör. På den tiden tecknade och målade man när man studerade till ingenjör och han valde att göra en illustration av de sju dödssynderna.

Någon institution du gillar särskilt i Sverige?

Akvarellmuseet på Tjörn är ju helt fantastiskt.

Vilka är de viktigaste frågorna på konst- och kulturområdet för Moderaterna?

– Vi jobbar ju tillsammans i Alliansen och vi är ju oerhört noga att poängtera arbetslinjen och det viktiga är att det skapas mer jobb. Arbeten skapas av företag. Därför är det väldigt viktigt att företagens förutsättningar blir så goda som möjligt, eftersom många konstnärer arbetar som företagare. Idén är att man ska kunna försörja sig på det man gör. Skapande skola är ett exempel på en statlig satsning som breddar arbetsmarknaden för konstnärer och som Alliansen har infört. Skolorna kan med hjälp av detta ta in en konstnär som en kreativ kraft som samverkar med pedagogerna och skapar bättre förutsättningar i undervisningen och bättre kunskapsupbyggnad för eleverna.

Hur tänker du kring konstnärers ofta usla villkor för föräldraförsäkring och andra välfärdsförmåner?

– Vi har ju föresatt oss ett förenklingsarbete vad gäller sjukförsäkring och försäkringskassans regler för egenföretagare, men jag tycker vi behöver göra ännu mer. Att gå mellan anställning och eget företag som många kulturskapare gör är ju extra svårt och där hoppas jag att den socialförsäkringsutredning som i detta nu håller på att avslutas kommer med bra förslag på förändringar.

Cecilia Magnusson talar mycket om skatter och om hur alliansen och moderaterna arbetar på att sänka skatterna för både publik och kulturarbetare. I ett flertal intervjuer har kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth sagt att den största kulturpolitiska reformen har varit skattesänkningen för vanliga medborgare: »En tusenlapp mer i månaden i börsern innebär att man har mer över att lägga på kultur«.

Partikollegan Cecilia Magnusson driver samma linje.

– När ekonomin blir bättre kan vi sänka skatterna och då först inkomstskatterna. Vi har redan förenklat för företagarna men sänker vi skatterna ytterligare så får ju världens mest kulturkonsumerande folk mer utrymme att köpa konsertbiljetter, gå på konstmuseum och konsumera ännu mer kultur.

Hur förbättrar man konstnärernas löner och villkor?

– Vi understryker ett förändringsarbete för moms och olika skattesatser för konstområdet så att det blir mer enhetligt. Motsvarande exempel kan ses när vi sänkte matmomsen så såg ju skattemyndigheten att fusket minskade med 700 miljoner kronor. Även avdragsrätten för konstinköp är viktigt. På samma sätt som man kan dra av ett designföremål bör man kunna dra av köp av konstverk. Att likställa dessa två typer av inköp är en viktig fråga för mig att fortsätta arbeta med i framtiden.

TEXT: ROBERT STASINSKI

POLITIKEN HAR GRÄNSER. ÄVEN KULTURPOLITIKEN, DET MENAR KRISTDEMOKRATERNAS KULTURPOLITISKA TALESPERSON LARS-AXEL NORDELL. HAN MENAR ATT STATEN INTE ENSAMT KAN TA ANSVAR FÖR KONSTNÄRERNAS SITUATION.

– Pappa var KRO-konstnär. Han var väldigt noga med att påpeka det, berättar Lars-Axel Nordell, riksdagsledamot för Kristdemokraterna och partiets kulturpolitiska talesperson.

På hans kontor vid Mynttorget i Stockholm finns konst från två generationer Nordell. På en bänk står en omiskännelig vit skulptur av hans far – skulptören Axel Nordell. Längst ena väggen hänger målningar av Lars-Axel Nordells dotter och på den andra av hans son – som arbetar inom hemtjänsten och samtidigt satsar på en karriär som bildkonstnär.

– Pappa satt också i styrelsen för KRO Stockholm och i valberedningen, berättar Nordell.

Föräldrarna skiljde sig när Lars-Axel Nordell var tre år gammal och han växte upp med sin mor. Lars Nordell bodde tidvis utomlands, bland annat i USA där han hade ett galleri i San Fransisco. Men far och son höll en bra kontakt och Lars-Axel arbetade flera somrar hos fadern.

– Två gånger åkte vi bil ner till Vårsalongen i Paris med stora skulpturer lastade på släpkärran. En gång var det en jättestor orkidé minns jag.

Lars-Axel Nordell skulle dock själv välja en annan bana – politiken. Det blev Kristdemokraterna. Han säger själv att det var värdegrunden som lockade.

– Jag läste socionomutbildningen på Socialhögskolan i Örebro på 1970-talet. Det var en väldigt materialistisk tid just då. Man pratade mest om kronor och ören och väldigt lite om livskvalitet. Jag hittade en annan människosyn hos Kristdemokraterna, där man betonade människans absoluta värde.

I 24 år arbetade Nordell som landstingspolitiker i Örebro innan han 2008 fick möjligheten att hoppa in som ersättare i riksdagen. Under den senaste mandatperioden har han suttit i kulturutskottet och sedan 2012 är han kulturpolitiska talesperson.

Vad är kristdemokratisk kulturpolitik?

– Vi är ett parti som gillar människors kreativitet. Att den får blomma ut och tas tillvara på. Kulturen är inte det man kan kosta på sig om man har råd, utan någonting grundläggande i samhället.

Vad är det främsta ni har gjort för konsten när ni haft regeringsmakten?

– Vi jobbar ju inom alliansen med en gemensam politik. Och där har vi undvikit stora nerdragningar, vilket jag är glad över. Men framför allt Skapande

»Konstnärer är som uppfinnare, de är väldigt bra på skapandet men inte lika bra på att driva företag«

Lars-Axel Nordell, KD

skola som vi har varit med och drivit fram, det är ett tydligt resultat av kristdemokratisk politik.

Konstnärerna är ju en grupp som har väldigt låga ersättningar. Vad vill ni göra åt det?

–Vi har inga patentlösningar för att råda bot på det. Konstnärer måste inse att det idag finns internationell konkurrens och att de måste bli egna företagare. Många konstnärer är som uppfinnare, de är väldigt bra på skapandet men inte lika bra på att driva företag och att sälja. Det är nödvändigt att man som konstnär inser att detta är viktigt, man kan inte bara hoppas på offentlig finansiering.

Offentlig konst betyder mycket för många konstnärers försörjningsmöjligheter, men det är inte alla som efterföljer en procentregeln idag. Tycker du det ska bli lag på det?

–Nej, jag ville inte ha en lag. Jag tycker det ska vara kulturpolitiska övervägningar som avgör, men en procentregeln ska vara en tumregel. Det blir konstigt om priset på betong och regler ska styra vilken konstnärlig ambition vi ska ha.

Har ni samma förhållningsätt till MU-avtalet?

–Ja, vi har från regeringen sagt att detta är bra, men vi vill inte tvinga alla att efterfölja det. Jag gillar inte den här synen på den stora starka staten som styra och ställa allt. Jag är regionalist. I vårt parti pratar vi mycket om subsidiaritetsprincipen – att beslut ska tas på lägsta möjliga ändamålsenliga nivå.

Jag antar att ni gillar kultursamverkansmodellen?

–Absolut, det var fel att staten ska sitta och diktera när politikerna i en region vill någonting helt annat. Nu har det ju visat sig att de inte tycker så annorlunda, men det är ändå viktigt att man involverar kulturskaparna och hela det civila samhället så att inte några elitpolitiker sitter och bestämmer.

Er partiledare, Göran Hägglund, gick till angrepp mot "kultureliten" i ett uppmärksammat tal i Almedalen 2009. Tycker du att kultureliten bestämmer för mycket i samhället?

–Jag tror han menade att en grupp i samhället har tagit sig rätten att tolka och tala om vad andra människor tycker.

Bildkonstnärer?

–Kanske mer konstkritiker och proffstyckare. Det handlade om att markera politikens gränser. Allt ska inte vara politik.

TEXT: ANDERS RYDELL

SVERIGEDEMOKRATERNA VILL FLYTTA DET STATLIGA STÖDET FRÅN SAMTIDSKULTUREN TILL KULTURARVET. DET SÄGER PARTIETS NYA KULTURPOLITISKA TALESPERSON, 24-ÅRIGE ARON EMILSSON.

I slutet av april utsåg Sverigedemokraterna tre nya talespersoner – alla tre var födda under 1980-talet eller senare. Yngst av dem var partiets nya kulturpolitiska talesperson – 24-åriga Aron Emilsson. Han ersatte partikollegan, riksdagsledamoten (och Jimmy Åkessons svärmor) Margareta Larsson. Emilsson är idag den enda kulturpolitiska talespersonen som inte sitter i riksdagen, men hoppas komma in under valet i höst. Idag är han ordförande för Sverigedemokraternas lokala avdelning i Lerum utanför Göteborg, där partiet i Europaparlamentsvalet nyligen fick 9 procent av rösterna. Vid utnämningen i april sade Emilsson att han ville »lyfta kulturen på politikens dagordning.«

Hur viktig är kulturpolitiken för Sverige -demokraterna?

–Helt central skulle jag säga. Kulturen är grunden för alla mänsklig odling. Det som håller oss samman från generation till generation. Det är en

sammanbindande länk.

Vad skiljer er kulturpolitik från andra partiers?

–Att vi tydligt värnar om kulturarvet, det arv som förts över från tidigare generationer. Där lägger vi vår tyngdpunkt.

Hur vill ni värna detta?

–Vi vill inrätta en kulturarvsfond, där både privatpersoner och institutioner kan söka bidrag. Vi vill även ge mer resurser för att digitalisera filmarkiven och till den kyrkoantikvariska ersättningen.

Hur ser ni på kultur som skapas nu? Den måste väl också skapas ny kultur också om det ska finnas någon att bevara?

–Vi skiljer väl oss tydligt från alla andra partier genom att vi anser att samtidskonsten och samtidskulturen skulle kunna stå mer på egna ben.

Varför tror ni det?

–Kulturarvet är i större behov av stöd medan vi tror att mycket av den samtidskonst som skapas har större möjlighet att blomstra utan politikens hjälp eftersom kulturskaparna lever med denna och hittar sätt att nå ut själva. Vi vill därför flytta resurser från samtidskulturen till kulturarvsområdet.

Vill ni ta bort stödet till samtidskonst helt?

–Nej inte helt. Men eftersom det är skattepengar så borde man se över vad det går till. Om det är kultur och konst som få svenskar har tillgång till eller inte är intresserad av borde man kanske inte stödja det.

Handlar det om att skära ner på stöd till museer som ställer ut samtidskonst, till exempel Moderna museet?

–Ja, det kan det handla om och flytta resurser därför till Svenskt Fjäll- och Samemuseet.

Aron Emilssons intresse för kulturarvet är starkt, han gick i fjol ut programmet för kulturarvsstudier vid Göteborgs universitet. Han blev medlem i Sverigedemokraterna 2008 och svarar såhär på varför han valde partiet:

–Jag drogs till Sverigedemokraterna eftersom de kombinerar folkhemstanken och de konservativa idéerna. Jag drogs framför allt till socialkonservatismen.

Vad gillar du för konst?

–Jag skulle säga att nationalromantiken är min favoritepok. Anders Zorn och Bruno Liljefors gillar jag.

Ni vill att samtidskulturen i högre grad ska stå på egna ben. Vill ni då göra det lättare för konsten att göra genom olika reformer, till exempel avdragsrätt för konst.

–Jag vet att vi tidigare har ställt oss negativa till det i kulturnämnden. Men jag vet faktiskt inte hur mina kollegor resonerat, så jag kan inte svara på varför.

Ni skriver i ert kulturmanifest att ni är motståndare till kulturrelativismen. Vad menar ni med det?

–Att det har utvecklats en relativistisk hållning till det konstnärliga värdet. Att det inte finns någon god smak eller något som är vackert. Det tror inte vi på.

Vill ni ha tillbaka skönhetsbegreppet?

–Ja, vi tror att konst har en viktig betydelse skönhetsmässigt.

TEXT: ANDERS RYDELL

Aron Emilsson

24 år, Sverigedemokraterna

Bakgrund: Studerat kulturarvstudier vid Göteborgs universitet. Medlem i Sverigedemokraterna sedan 2008. Idag kommunpolitiker och ordförande för Sverigedemokraterna i Lerum. Kandiderar till riksdagen inför höstens val.

Tre konstpolitiska förslag:

1. Digitalisering av film- och fotoarkiven.
2. Ökade resurser till den kyrkoantikvariska ersättningen.
3. Utöka populära konstsamlingar som lockar turister som Anders Zorn-samlingen.

Konstsmak: Nationalromantik

SALONGFLYTTKARTONG
ISBN 9789176090817
WWW.NILLEDITIONS.COM

Varje droppe färg i avloppet är en droppe för mycket

Kadmium är en giftig tungmetall som finns i vissa konstnärsfärger (olja-, akvarell- och akrylfärg).

Du kan bidra till en bättre miljö genom att välja att måla med kadmiumfria färger och ta hand om dina färgrester på rätt sätt.

Mer information om hur du målar miljöanpassat finns på www.kappala.se

KÄPPALA

För renare sjöar och skärgård

Foto: Emilia B. Jiménez/Söderberg Agentur

Våra fyra försäkringslöften

- ✓ bästa försäkringsskyddet
- ✓ låga premier och självrisker
- ✓ snabb skadehantering
- ✓ flexibla försäkringstillägg

Kundservice 08-440 54 40 · www.gefvert.se

Gefvert

FRISTÅENDE KURSER

Konstfack erbjuder löpande fristående kurser för dig som är yrkesverksam inom bild-, design- och konstområdet.

Läs mer på vår hemsida.

www.konstfack.se

Konstfack
University College of
Arts, Crafts and Design

EVA

Eva Bonniers donationsnämnd
bjuder in till en öppen idéävling om
konst och arkitektur i stadsmiljö
1 maj – 3 oktober 2014

www.evabonniersdonationsnamnd.se

Eva Bonniers donationsnämnd
i samverkan med
Kungl. Akademien för de fria konsterna

Konstnärer söktes till tre gestaltungs- uppdrag

► Mer information på umea.se/konst

Denise Grünstein
Headhunter

KONSTHALLEN I LULEÅ

AKTUELLA UTSTÄLLNINGAR

14.6 – 30.8 Denise Grünstein

14.6 – 30.8 Outi Heiskanen

14.6 – 27.8 Anna Sjons Nilsson

För övrigt utställningsprogram och information,
www.kulturenshus.com/konsthallen

LEDARE KRO/KIFKATARINA JÖNSSON NORLING
JOHAN WINGESTAD

Foto: Yva Hellgren, Rose-Marie Fasth

Nu gör vi det tillsammans!

TAGGORD Valkampanj, Handlingsplan, Villkor, Förändringar

Våra politiker och partier talar om vikten av konsten, kulturen och kreativiten. Forskningen bekräftar den bilden. Och ändå är det så här verkligheten ser ut (tre fakta från senaste konstnärsenkäten, Ut-sikt från ateljéerna 2014):

- Inkomsterna sjunker för konstnärer. Både 2011 och 2014 uppgav 64 procent av konstnärerna att deras månadsinkomster är 13 300 kr eller mindre. Värdet har urholkats med ca fem procent pga inflation.
- Ökade skillnader mellan män och kvinnor. År 2011 uppgav 66 procent av kvinnorna och 61 procent av männen att månadsinkomsten var lägre än 13 300 kronor. Tre år senare var motsvarande siffror 67 och 58 procent.
- Mindre konstnärlig verksamhet. 35 procent av konstnärerna ägnar mer än 75 procent av sin arbetstid åt den konstnärliga verksamheten. År 2008 var motsvarande siffra 45 procent.

Denna trend känner många av oss professionella konstnärer och konsthantverkare av i vardagen. Men det är också en utveckling som

är oroväckande för Sverige som konstnation. Att bygga ett starkt konstnärskap tar tid, men idag tvingas alltför många konstnärer att ge upp av ekonomiska skäl. Hur ska då dagens unga talanger våga satsa på konsten?

Mot den här bakgrunden har KRO och KIF tagit initiativ och bjudit in sju andra nationella bild- och formorganisationer till en gemensam valkampanj. Vi vill få igång en debatt om bild- och formkonstnärers och kulturskarpares villkor. Vårt mål är att den regering som intar Rosenbad efter höstens val ska prioritera kulturen och villkoren för kulturkapare. Det behövs en nationell handlingsplan för bild- och formkonsten som tar ett helhetsgrepp på förutsättningarna för konstnärerna. Vi behöver en stärkt kulturbudget, där marknaden för bild- och formkonsten stimuleras och konstnärerna får betalt för sitt arbete. Vi behöver en stark upphovsrätt och trygghetsystem som ger trygghet även åt kulturskapare. På så sätt kan den potential som finns i svensk konstscen, form och konsthantverk tas tillvara.

Under sommaren lanserar vi kulturvalet.se, årets kulturpolitiska valkompass. Tanken är att kulturskapare men även en bred kulturintresserad allmänhet ska kunna jämföra sina egna åsikter om konst- och kulturpolitiken med partiernas. Där kommer man kunna del-

ta i en digital version av den vykortskampanj som lanseras i denna tidning. Och i det här arbetet behövs du. Det kommer att vara lätt att dela och sprida både kulturkompassen och vykortskampanjen i sociala medier. Tillsammans kan vi få den att rulla fram som en våg över hela landet och uppmuntra tiotusentals kulturintresserade att ta ställning för en bättre kulturpolitik.

Vi måste få politikerna och den blivande kulturministern att förstå hur allvarlig och svår situationen är och då behövs en folklig opinion. Var med du också och påverka framtidens kulturpolitik och förutsättningarna för våra villkor.

Katarina Jönsson Norling
Riksordförande KRO

Johan Wingestad
Ordförande KIF

Vilket parti är du kulturpolitiskt?

kulturvalet.se

Vad vill partierna i konstpolitiska frågor?

Bakom enkäten står: KRO/KIF, BUS, Svenska Fotografers förbund, Svenska Tecknare, Konstfrämjandet, Sveriges Konstföreningar, Skulpturförbundet, Sveriges Konstnärsförbund och Konstnärscentrum.

	(V)	(MP)	(S)	(FI)	(SD)	(M)	(FP)	(C)	(KD)
Vi har ställt ett 40-tal frågor till riksdagspartierna och FI. Enkäten genomfördes de två första veckorna i maj 2014. Partiernas uppmuntrade att svara ja eller nej utifrån vad som bäst speglar partiets åsikt. Här redovisar vi en del av svaren, flera av ja-svaren nedan är med reservationer. Kompletta frågor och svar publiceras i augusti på kro.se .									
Kulturpolitiska visioner och verktyg									
Ser ert parti kulturområdet som en självklar del av välfärden – vid sidan av vård, skola, omsorg – och att samhället därför ska tillhandahålla sina medborgare kulturverksamhet av hög kvalitet? Har kulturen ett egenvärde som gör att offentliga kulturanslag inte behöver motiveras med andra politiska syften?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Konstpolitiska visioner och verktyg									
Vill ni att det utarbetas en nationell strategi och ett handlingsprogram för bild- och formkonsten i dialog med konstnärsorganisationerna? Vill ert parti se ett statligt stimulanspaket med utbildning och statlig medfinansiering för kommuner, landsting och fastighetsbolag som gör enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning till en regel?	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej
MU-avtalet									
Anser ert parti att konstnärer ska få arvslsenliga ersättningar vid offentligt finansierade utställningar?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
Upphovsrätten									
Anser ert parti att kulturskaparnas organisationer, som i Tyskland, ska ges lagstadgad förhandlingsrätt och därmed kunna företräda sina medlemmar?	Ja	–	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja	–	Nej
Skattepolitiska verktyg									
FN:s klimatpanels rapporter visar att nuvarande konsumtionsmönster inte är hållbara. Kulturkonsumtion avger lite utsläpp i jämförelse med varukonsumtion. Anser ert parti att Sverige gör göra en skatväxling som innebär lägre skatt på kultur och högre skatt på konsumtion som ger stora utsläpp? Vill ert parti göra det avdragsgillt för företag att köpa ny samtida konst?	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej
Socialförsäkringarna och tryggheten									
Anser ert parti att socialförsäkringssystemen ska fungera som trygghet även för konstnärer och andra kulturskapare som ofta har små och oregelbundna inkomster samt är både företagare och anställd?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Skolpolitiska frågor									
Anser ert parti att minst ett estetiskt ämne ska vara obligatoriskt på gymnasiet?	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Kultur- och konstpolitikens finansiering									
Ska finansieringen av bild- och formområdet bli ett prioriterat område efter valet 2014? Ska den upphovsrättsligt baserade individuella visningsersättningen (IV) höjas med femton miljoner (så den motsvarar bibliotekersättningen)?	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej
	Nja	Ja	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej

3 X ALMEDALEN

Från konstsoffan till heta stolen – samtal med Agneta Gille (S) och Lars Ohly (V) om den samtida konstens myter och villkor

I konstsoffan: Hur ser Agneta Gille och Lars Ohly på den samtida konsten och dess myter? Finns konstverk som har påverkat dem som politiker? I heta stolen: Vilka är de konstpolitiska utmaningarna och hur tacklar vi dem? Vad tycker politikerna om konstnärernas tio förslag för att stärka konstscenen? Varmt välkommen till konstvalårets konstsoffa och heta stolen.

Dag: Onsdag 2 juli, kl 09.00–10.30
Plats: Agenda PR:s lokal, Kinbergsplats 8, Visby
Arrangörer: Konstgrupp Almedalen (KA), KRO och KIF

Seminarium: 1%-regeln: Så skapar vi fler konstnärliga och attraktiva miljöer

Del 1, inledningar av:

- Stefan Ahlenius, Konstnärsnämnden: Tillämpningen av regeln inom stat, landsting och kommun
- Magdalena Malm, direktör för Statens Konstråd: Visioner för en framtida enprocentsregel
- Rudolf Antoni, Vice VD och näringspolitisk chef för Fastighetsägarna: Hur bidrar Fastighetsägarna till att skapa attraktiva offentliga miljöer?

Del 2, debatt med:

- Nina Lundström (M), vice ordförande i riksdagens civilutskott (bostadsfrågor)
- Christer Nylander (FP), ledamot i arbetsmarknadsutskottet, fd kulturpolitisk talesperson
- Plus två politiker till

Dag: Torsdag 3 juli, kl 09.00–10.15
Plats: Gocart Gallery, Klosterbrunnsgatan 1, Visby

Moderator: Katarina Jönsson Norling, riksordförande KRO

Okonstlat – ett mingel i Almedalen för konstnärer och konsthantverkare

Ett okonstlat mingel hålls i Galleri GKF måndag 30 juni kl 18–20. Det är öppet för alla medlemmar i KRO, KIF, Gocart Gallery, Galleri GKF och andra professionella konstnärer och konsthantverkare. Varmt välkommen!

Seminarium med internationella möjligheter

I samband med KIF:s årsmöte den 9 maj arrangerade KRO/KIF seminariet *Promoting Mobility for Craft and Design Artists in EU* på Beckmans Designhögskola i Stockholm. Frågeställningen, hur ökad rörlighet på konstnärernas arbetsmarknad kan uppnås, belystes utifrån flera olika infallsvinklar.

Ranti Tjan, verksamhetsledare på nederländska European Ceramic Workscenter (EKWC), presenterade centrets fantastiska verkstäder och innovativa residensprogram som samlar konstnärer från hela världen. En bärande tanke i verksamheten är att erbjuda ett rum där allting är möjligt, där inget är för stort eller för avancerat att utföras i lera.

Åhörarna fick även en rad exempel på olika residensprogram av särskilt intresse för konsthantverkare och formgivare. Bojana Panevska, workshopkoordinator på TransArtists, berättade om organisationens målsättning att främja rörligheten för konstnärerna i Nederländerna och internationellt och hur de har byggt upp ett unikt register med över 1400 residensprogram som kan nås via organisationens hemsida.

Medverkade gjorde också Lars Olof Gustavsson, handläggare och samordnare på Konstnärsnämnden. Han redogjorde för Konstnärsnämndens program och bidrag för ökad rörlighet och lyfte bland annat fram assistentstipendiet som viktigt i sammanhanget. Stipendiet

Ett verk av Geoele de Bruijn från en workshop på EKWC.

ger svenska konstnärer möjligheten att utvecklas genom att arbeta med en mer erfaren kollega verksam i Sverige eller internationellt.

Dagen gav även en inblick i hur The Norwegian Association for Arts and Crafts arbetat med satsningen Norwegian Crafts (NC). Det drivs sedan förra året som ett självständigt dotterbolag till föreningen. Lise Stang Lund, ordförande för The Norwegian Association for Arts and Crafts, berättade hur NC på kort tid kommit att bli en viktig förmedlare av det norska konsthantverket internationellt. Verksamheten som finansieras av det norska kulturdepartementet och utrikesdeparte-

mentet omfattar utställningar, deltagande på mässor, nätverksbyggande samt publikationer och seminarier.

En rapport om seminariet kommer inom kort att publiceras på vår hemsida www.kro.se.

Vill du veta mer?

Här hittar du information:

<http://sundaymorning.ekwc.nl>

<http://www.transartists.org>

<http://www.norwegiancrafts.no>

<http://www.konstnarsnamnden.se/assistentstipendium>

Lyckad marknad för formgivning

Solen reflekterades i silversmide och glas när närmare 50 utställare visade upp och sålde sina verk på Stockholm Craft Fair.

16–17 maj var Ryssgården vid Stadsmuseet rätt plats att vara på för den med intresse för konsthantverk och formgivning. Utställare från Sverige och Danmark visade upp objekt av yttersta klass när KIF arrangerade Stockholm Craft Fair.

– Vi är 47 konsthantverkare här, nio från Danmark. Många är här för första gången, sade keramikern Eva Skarbäck, projektledare tillsammans med Camilla Skorup.

Bland premiärutställarna – med många år bakom sig på Up-Market i Trädgårdsföreningen i Göteborg, fanns keramikern Anna-Lena Dancy.

– Där har jag varit med alla 20 gånger tror jag! Här är det första gången. Jag hade tid och tyckte att det kändes som ett bra koncept att det var fredag–lördag och inte söndag.

Eva Skarbäck, projektledare tillsammans med Camilla Skorup, såg till att 2014 års marknad blev lyckad.

Utöver keramik kunde besökarna hitta ett brett utbud av silversmide, konstglas, textil och skulptur. Formgivaren Lena Billingskogs unika väskor i skiktlimmat, målat trä visade sig vara fjäderlätta trots val av material. Den ovala formen har blivit ett kännetecken för hennes design. Nyänkande stod även konsthantverkaren Hanna Nielsen för, som fick ta emot det nyinrättade priset för ”bästa unika och nyskapande konsthantverk”. Priset delades ut av Mårten Castenfors, chef för Stockholm konst och Liljevalchs. Han utsåg vinnaren tillsammans med Synnöve Mork, inredningsstylist och designer och Gun Lindblad från KIF. Så här lät det när en omtumlad Hanna tackade arrangörerna:

– Tack så mycket för utmärkelsen! Jag blev överraskad och såklart superglad, det känns som en dröm! Väldigt peppande. Nu ska jag fortsätta jobba, experimentera och göra det jag brinner för.

Text: Rose-Marie Fasth

”Vi måste gå samman och försöka förändra”

Konstnärerna i Stockholms län fick en ny samlingspunkt när KRO/KIF Stockholm återuppstod i maj. Nu väntar Konstbomber och Konstfester. ”Vi vill att det ska vara roligt och stimulerande”, säger Emma Göransson, ordförande.

KRO/KIF:s rapport Utsikt från ateljéerna 2014 visar att konstnärernas inkomster blir allt lägre. Extrajobben tar mer tid från konstnärskapet. Var ska man som konstnär i Storstockholm göra sin röst hörd och engagera sig om man vill säga ifrån? Sedan mitten av maj har KRO/KIF Stockholm återuppstått. Lokalföreningen kom till just för att det saknas en plats att mötas på.

– Det är flera som har velat engagera sig. Det har känts konstigt att det inte funnits någon plats att gå till, säger Emma Göransson, en vecka efter att KRO/KIF Stockholm sjösatts med en festlig Release på Konstnärshuset.

– Det är så mycket som händer nu, tillägger hon. Situationen för konstnärerna har blivit tuffare. Vi måste gå samman och försöka förändra.

De viktigaste frågorna att driva är att försöka få in konstnärerna i de ekonomiska trygghetssystemen, menar Emma.

– Sedan att vi får betalt för det arbete vi faktiskt utför. Vi måste stärka varandra och medvetandegöra allmänheten och politikernas syn på konstnärernas arbete. Det är jättekonstigt att man ska jobba gratis eller driva hobbyverksamhet efter många års utbildning. Det här är något

Från vänster Staffan Hjalmarsson (sekr), Helene Hortlund (kassör), Maria Backman (vice ordf), Mats Aronsson, Emma Göransson (ordf), Sofia Westin.

man inte så gärna pratar om bland konstnärer – men det är viktigt att man gör det.

Det ska vara lustfyllt också. Engagemang får inte suga musten ur de som ställer upp. Därför kommer KRO/KIF Stockholm att dela upp verksamheten i två inriktningar: Konstbomber och Konstfester.

– Konstbomberna innehåller seminarier om konstpolitiska frågor. Konstfester blir det också, de kommer även att innehålla någon form av seriöst inslag.

Just nu jobbar föreningen på att få igång arbetsgrupper för att planera programpunkter till hösten.

– Vi vill att det ska vara roligt, stimulerande och inspirerande, att medlemmarna får vara med och forma och ta plats. För den som vill stötta eller veta med om föreningen har en facebookside bildats. Sök på KRO/KIF Stockholm.

– Vi kallar den för KRO/KIF Stockholm för medlemmar, sympatisörer och annat folk. Det är inte bara för medlemmar utan även om man vill bli medlem eller bara stödja oss.

Text: Rose-Marie Fasth

Foto: Staffan Hjalmarsson

METODHANDBOK: VILL DU PÅVERKA KONSTPOLITIKEN?

KRO/KIF har tagit fram en kort handbok för konstpolitisk påverkan. Den ger dig, din förening eller ditt nätverk, handfasta tips och råd för hur du med enkla medel kan engagera dig konstpolitiskt. Det finns ett särskilt avsnitt om hur man kan påverka partierna inför valen 2014. Handboken används i olika delar av landet. Exempelvis har KRO/KIF Härjedalen-Jämtland skickat medborgarförslag om enprocentsregeln till sina kommuner. Metodhandboken finns här: www.kro.se/rapporter

SKENBRÖLLOP OCH DEBATT PÅ WORLD ART DAY

Flera tunga politiker gav besked om hur de såg på kultur- och konstpolitik när KRO/KIF, IAA och tidningen Konstnären arrangerade konstpolitisk debatt på Konstakademien på World Art Day 2014.

Stor uppmärksamhet tilldrog sig konstnären Carolina Falkholts skenbröllop mellan konsten och politiken där både Marita Ulvskog och Sissela Nordling Blanco, talesperson för FI, sade Ja till att älska, stödja och respektera konsten på armlängds avstånd så länge väljarna visar sitt fortsatta förtroende. Mer om World Art Day under fliken Nyheter på: www.kro.se

BLI MEDLEM I KRO/KIF

Allt du behöver göra är att gå in på www.kro.se/blimedlem och fylla i dina uppgifter. Som medlem i KRO och KIF stöttar du det politiska arbetet med syfte att stärka konstnärernas sociala och ekonomiska villkor. Förutom detta har du en rad förmåner, exempelvis juridisk rådgivning, en av marknadens bästa försäkringar, rabatt på konstnärsmaterial och teknisk utrustning, gratis inträde på en rad museer och konsthallar i Sverige och världen, avtalsmallar, gästbostad i Stockholm, Carina Ari-ateljén i Paris, med mera.

MEDLEMSAVGIFT

Vuxen 163 kr/månaden (avdragsgill)

Student 335 kr/år

Nyutexaminerad eller reducerad avgift 82 kr/månad (gäller under två år efter examen, vid sjukdom eller tillfälligt studieuppehåll)

Samborabatt 300 kr/år för en av sammanboende medlemmar.

Vykort till framtiden

I tidningen finns ett vykort som du kan skicka in i framtiden: till den blivande kulturministern. Här kan du skriva ett eget meddelande, rita något eller klistra in en bild på vykortets framsida. Men det går lika bra att skicka vykortet som det är. Framtiden är ju ännu ett oskrivet

blad som ska fyllas med innehåll, förhoppningsvis med en politik som tacklar utmaningarna för konstnärerna och bild- och formkonsten. Det viktiga är att det ligger 30 kilo vykort på skrivbordet när den nya kulturministern slår sig ner i sitt arbetsrum.

KRO/KIF hälsar våra nya medlemmar välkomna!

Rosita Stål, *Västra Frölunda*
Andreas Lundin, *Nordingrå*
Sanna Gustavsson, *Skärholmen*
Sarah Vedel Hurtigkarl, *Stockholm*
Margot Barolo, *Stockholm*
Frida Fjellman, *Stockholm*
Barbro Lind, *Visby*
Ebba Bohlin, *Stockholm*
Matthias van Arkel, *Stockholm*
Elisabet Bocaciu, *Göteborg*
Lena Bergendahl, *Farsta*

Catarina Ascencio Dahl, *Malmö*
Katarina Widegren, *Östersund*
Julia Alfe Bylund, *Oslo*
Magdalena Hesnel, *Danderyd*
Kerstin Axell-Ohlzon, *Nordingrå*
Jonas Torstensson, *Lidingö*
Ellen Landberg, *Stockholm*
Anders Jansson, *Stockholm*
Antonia Svensson, *Stockholm*
Fabian Tholin, *Umeå*
Jennifer Rainsford, *Västerhaninge*

Daniela Hedman, *Stockholm*
Nanna Britta Nordström, *Bandhagen*
Katrinn Westman, *Bandhagen*
Jasmin Daryani, *Hägersten*
Julia Selin, *Umeå*
Chevan Chuenchomboon, *Falköping*
Marte Edvarda Tidslevold, *Malmö*
Anja Linnea Hellström, *Göteborg*
Lies-Marie Hoffmann, *Värmdö*

wanås

Kreativitet och sårbarhet

Hej, jag heter Johanna
och är gestaltterapeut och
skådespelare. Jag arbetar
med enskilda och grupper
i personlig handledning,
konflikthantering och
konstnärliga processer.

Söker du strategier för att
hitta din kreativitet
och få *flow* eller
vill bli bättre på att
hantera känslor, tankar
eller andra motstånd
som hindrar dig
i ditt yrke eller privat?
Då kan handledning hjälpa.

0708-678888
kontakt@johannaskobe.se
www.johannaskobe.se

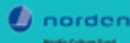
18 MAJ – 2 NOV • Grafikens Hus c/o: Helene Billgren
• Juan Pedro Fabra Guemberena • Carl Michael von Hausswolff
• Molly Haslund • Jan Häfström • Christian Jankowski • Elna
Jolom • Tadashi Kawamata • Klara Kristalova • Sigalit Landau
• Martina Lowden • Skånes Dansteater • Carl Fredrik Reuterswärd
• Rachel Tess • Salla Tykkä • **Skulpturpark • Konsthall**
• **Café • Shop • Deli • Öppet alla dagar 11-17**
www.wanaskonst.se

Rejmyre Art LAB

EVERYTHING YOU WANT
WAS ALREADY HERE
a seminar on site responsive practice
24 AUG
REJMYRE

Guest speaker Marco Marcon (AUS) director of the SPACED biennial
artist presentations by Bruce Chao (US),
Christine Mackey (IR) and Daniel Peltz (US)
for more information: www.rejmyreartlab.org

KONSTNÄRSSTIPENDIER

Gun och Åke G Selins stiftelse
utdelar stipendier till verksamma
eller pensionerade konstnärer
(målare) samt författare verksamma
i f.d. Älvsborgs län. Minimiålder
för sökande är 21 år och sista
ansökningsdatum är 15 september.

För ytterligare information och
ansökningsblanketter v.g. kontakta:

Christina Backman
Backman Consulting AB,
Erik Dahlbergsgatan 11 B,
41126 Göteborg
072-7197045
christina@backmanconsult.se

En utvecklingsbar 25-åring

FOTO: MYMMEL BLOMBERG

»... Konstnärernas villkor har inte alls utvecklats lika mycket som möjligheterna att visa konsten ...«

2014 har det gått 25 år sedan BUS bildades i april 1989. I samband med BUS stämma den 23 maj arrangerade vi en diskussion om de 25 år som gått. I panelen ingick tre av de fyra konstnärer som varit ordförande för BUS sedan 1989: Margita Dalström, C-Stefan Ahlenius och jag själv. Eva Ullberg var upptagen med en utställning.

En av anledningarna för KRO att bilda BUS var att kunna sluta avtal med internationella konstnärer och administrera följerätten, som infördes först 1996 efter en hel del krokiga omständigheter. Då hade den vandrat in och ut ur 1992 års regeringsproposition. Propositionen var ett resultat av en lång utredning för en ny upphovsrättslag, men efter påtryckningar från konsthandeln tog den moderatledda regeringen bort följerätten från regeringsförslaget. BUS och konstnärorganisationerna reagerade genom att söka stöd direkt i riksdagen och fick gehör. Efter ytterligare några vändor kom beslutet och följerätten kunde införas den 1 januari 1996.

Margita Dahlström minns hur argument som att de 5 % som konstnärerna skulle erhålla i följerätt skulle leda till konsthandels nedläggning eller åtminstone tvinga deras verksamhet ut ur landet. Ingenting av detta har hänt, tvärtom finns det nu exempel på amerikanska konsthandlare som vill etablera sig i europeiska länder trots att det här finns följerätt. I USA finns ersättningen fortfarande inte, däremot är den på väg att införas i Senegal. Det är skamligt att det ska leda till så mycket motstånd när konstnärer ska få del av den värdestegring som deras arbete grundlägger. Här i Sverige har BUS ett väl fungerande samarbete med majoriteten av auktionshandeln, men den privata konsthandeln redovisar ogärna sina försäljningar och har genom åren säkerligen undanhållit betydande summor från konstnärerna.

IV, individuell visningsersättning är ett ersättningssystem för konst som visas i offentlig miljö. Innan IV fanns en ersättning på 3 000 kr som togs bort 1991 med motiveringen att summan var så liten att den var betydelselös. Det tyckte naturligtvis inte konstnärerna, KRO/KIF eller BUS och efter påtryckningar och ny kulturminister (Marita Ulvskog) infördes IV 1997. C-Stefan Ahlenius var med under flera framgångrika kampanjer som ledde till att IV-ersättningen steg från de ursprungliga 10 miljonerna till dagens

35 miljoner. Riktlinjen är nu att IV ska upp till samma nivå som författarnas bibliotekersättning som ligger på 55 miljoner kronor. BUS kommer att fortsätta det arbetet tillsammans med konstnärorganisationerna.

Mycket av det som vi har idag, följerätt, IV och organisationen Bildupphovsrätt, som samlar alla organisationer inom bildområdet, diskuterades redan före 1989. Det är en lång process för att införa förändringar, men BUS har samtidigt med stora kliv utvecklats till en komplex organisation som hanterar många olika områden inom upphovsrätt.

Det är sammanlagt stora pengar som går till konstområdet om vi kan tillvarata vår upphovsrätt och själva ta del av de summor som våra verk ger upphov till. Sedan starten 1989 har BUS omsatt och samlat in en miljard kronor! Kostnaden för konstnärerna har varit 16,6 % av inkasserade belopp.

BUS motparter idag finns i den digitala världen och ser till att all trafik och spridning där sker på deras villkor. Samtidigt visar KRO/KIF:s medlemsundersökningar att konstnärer lägger allt mindre tid på sitt konstnärliga arbete. De brödjobb som finansierat den konstnärliga verksamheten blir mer och mer kvalificerade och det blir mindre tid över till arbetet med konsten. Det är en oroväckande utveckling och även om konstnärerna kan sprida sina verk lättare än någonsin förr så blir det svårare att få en utkomst av det. Konstnärernas villkor har inte alls utvecklats lika mycket som möjligheterna att visa konsten. I mångt och mycket är villkoren likadana som på Vincent van Goghs tid. Möjligheterna för andra att skaffa inkomster på våra arbeten har däremot ökat beträffande orättvisorna består och därmed behovet av BUS och andra organisationers arbete inom konst- och upphovsrättsområdet.

Det kommer alltid att vara viktigt att konstnärer styr över, administrerar och utvecklar sin upphovsrätt i egna organisationer för att ha möjlighet att påverka det ekonomiska utfallet från den.

ÅSA BERNDTSSON
ORDFÖRANDE

Förändring av tv-avtalet

Genom lagändringen 1 november 2013 kom den avtalslicens som täckte tv-utsändningar att utvidgas till att omfatta även play-tjänster (egentligen alla tv on-demand eller på »begäran-tjänster»).

Eftersom Bildupphovsrätt sedan 2010 hade ett avtal om utsändning och play-tjänst med SVT och UR så begärde vi att avtalet skulle anpassas till den nya lagstiftningen. SVT/UR svarade positivt på den framställningen och förhandlingar har resulterat i ett nytt avtal som gäller från och med 1 januari 2014.

Det nya avtalet innebär att alla bildupphovsmäns bilder omfattas av SVT/UR:s utsändningar och play-tjänster. Avtalslicensens funktion är att skydda tv-bolagen från krav från dem som inte är direkta medlemmar av den avtalslutande or-

ganisationen och därigenom omfattas. Avtalets räckvidd vidgas till att omfatta även dem som inte är medlemmar. Den som inte vill omfattas av avtalet har rätt att träda ur det genom att meddela det till Bildupphovsrätt. Men alla, såväl medlemmar som icke medlemmar, ska ges samma förmåner av avtalet. Det innebär att Bildupphovsrätt likställer medlemmar och icke-medlemmar och de får alltså exakt lika stor ersättning för både utsändning och play-tjänst. Det är en stor framgång för icke-medlemmarna som nu får ersättning, vilket de tidigare gick miste om. Bildupphovsrätt letar upp de uphovsmän som vi inte har kontakt med och överför ersättning till dessa.

Det nya avtalet innebär två ytterligare utvidgningar. Tidsgränsen för hur länge material

kan ligga ute på play-tjänsten är nu sex månader mot tidigare 1 månad, en anpassning till hur det förhåller sig med bland annat musik. Vidare kan SVT/UR välja att först publicera materialet på play-tjänsten, i tidigare avtal var man tvingad att först ha en föregående utsändning.

Avtalet innebär en avsevärd ökning av ersättningen vilket får ekonomisk betydelse för de vars verk används. Avtalet betyder också en ökad frihet för SVT:s och UR:s redaktioner att arbeta med bildmaterial i sina program och att fler bilder kan tas in i programmen för att skapa en bättre upplevelse för tv-publiken.

Har du frågor om avtalet eller vill rapportera om användning av bilder kan du kontakta fredrik@bus.se

MATS LINDBERG

Utredningen om följerätten är klar

Utredningen som tillsattes av regeringen med syfte att förbättra BUS möjligheter att kontrollera att konsthandeln lämnat korrekt information om försäljningar av de verk som det ska betalas följerätt för, är nu klar. Ytterligare ett antal frågor kring följerätten skulle också undersökas; den viktigaste var vilken nivå det ska vara på minimiförsäljningspriset. Utöver frågorna om följerätt skulle utredningen också komma med förslag avseende om museer skulle komma in i den grupp av institutioner (arkiv och bibliotek) som med stöd av 16 § i upphovsrättslagen kan göra exemplar framställningar av skyddade verk i vissa fall.

Utredningen ska presenteras i början av juni, men redan nu kan resultatet sägas vara klart i sina huvuddelar. Utredaren kommer att lägga ett förslag som innebär att BUS kommer att få ökade möjligheter att kontrollera konsthandeln. Det är ett framsteg, men BUS hade krävt att det skulle straffsanktioneras att inte lämna en rapport eller att lämna (grovt) missvisande rapporter. Utredaren avvisar sanktioner och verkar mena att det är effektivare att skapa en rapporterings-skyldighet för den som är yrkesverksam på konstområdet. Innebörden av de förslag som lämnas är att en konsthandlare ska anmäla sig och frivilligt rapportera sina försäljningar till BUS. Även om ingen försäljning ägt rum under en viss period så ska en rapport lämnas, en så kallad nollrapport. Det gör att BUS kan följa handeln och även ingripa med kronofogde och domstol vid tydliga tecken på felrap-

portering. Om det är fråga om systematiska och medvetna felrapporter kan frågan om bedrägeri aktualiseras. BUS kommer troligen att vara positiva till dessa förslag och inte kritisera dem.

När det gäller minimipriset kommer utredningen att föreslå att detta fördubblas från nuvarande cirka 2 200 kronor till cirka 4 400 kronor. Det innebär att ett konstverk som säljs till ett pris för 4 400 kronor eller mindre inte ger rätt till ersättning. Skälet till förslaget är att minska antalet verk som hanteras i systemet och man menar att den nya tröskelnivån skapar ökad administrativ effektivitet och lägre omkostnader hos alla inblandade (konsthandel, auktionshus och BUS). Den ekonomiska förlusten hos konstnären tycks man anse är försumbar. BUS har kritiserat det förslaget och framfört att det inte ger den effektivitetsvinst som handeln påstår, samt att vi menar att ersättningarna till konstnären inte är försumbara. Dessutom är det principiellt viktigt att upphovsrätten täcker alla och att man endast begränsar den när det är absolut oundgängligt eller andra intressen tar överhand. Vi anser inte att dessa förutsättningar gäller i det här fallet utan istället kan man ana att ett balanstänkande har rätt hos utredaren; BUS får mer kontrollmöjligheter och handeln slipper undan att betala för billigare konstverk. BUS anser att det är två separata frågor. Den första handlar om att genomföra en existerande förpliktelse, den andra handlar om var ett fungerande minimipris ligger; vi har haft cirka 2 000 kronor sedan 1996 och det har fungerat

bra under alla dess år. Skälen till höjningen av minimipriset framstår därför som svaga.

I frågan om museerna ska kunna dra nytta av 16 § kom utredningen fram till att det fanns starka skäl till att infoga museerna i paragrafen och man gjorde även en viss utvidgning som innebär att museer kan framställa ett digitalt bildarkiv av sin samling för interna ändamål. En av fördelarna med att museerna kommer in i 16 § är att de därmed även infogas i den avtalslicens som tar vid där paragrafen slutat, alltså där institutionerna vill publicera material på internet eller framställa exemplar för en bredare allmänhet. Museerna kommer nu att få ett bättre lagstöd för sin verksamhet och kan skapa avtalslösningar som är relevanta för verksamheten. BUS har därför välkomnat lagändringen och medverkat till att den kommit till stånd.

MATS LINDBERG

Upphovsrättslig omvärldsanalys

BUS styrelse har i ett dokument till årsstämman lagt fram sin syn på var upphovsrätten befinner sig just nu, vilka problem och tendenser som finns och hur de ska hanteras utifrån bildupphovsmännens position.

Man börjar med att konstatera att »kulturen skapas av människor. Idéer, traditioner, utbyte av tankar, inspiration, bearbetning, omgörning, upprepning, nyskapande och annan intellektuell verksamhet som kommer till konkreta uttryck i konstnärliga och litterära verk. Det konkreta verket, det som i denna process kommer fram som unika uttryck för den skapande människan, skyddas av upphovsrättslagen. Lagstiftningen finns alltså till för att skydda kulturen och den kulturella utvecklingen.»

Olika mellanled, distributörer, producenter, förlag och utgivare som finns mellan upphovsmannen och den slutliga mottagaren grundar sin verksamhet på att detta kulturskapande skett eller fortsätter att ske. Upphovsmännen vill att de verk som skapats kommer medborgarna till del och därför är spridning, visning och överföring av verk förutsättningen för att de ska kunna nå sin publik och möta dess reaktion. Det måste ske under former som är acceptabla ideellt och ekonomiskt. Problemen inom upphovsrätten ligger främst i den obalans som uppkommit, och som genom internets framväxt accentuerats, mellan upphovsmännen och mellanhänder av olika slag. Internet och annan digital teknik har skapat

affärsmodeller som bygger på att upphovsmannens verk ska vara gratis medan den som säljer tekniken för åtkomst och nyttjande tar betalt för sina produkter och tjänster.

I analysen pekar styrelsen på att industrisamhället ersatts av kunskaps- och informationssamhället vilket ställer nya krav på utvecklingen av den intellektuella och kulturella samhällssektorn. Ett starkt kulturliv kräver en stark upphovsrätt för den skapande konstnären. Utan ett sådant skydd kommer kulturverksamheterna successivt att utarmas eftersom de människor som driver och utövar kulturen kommer att söka bättre livsmöjligheter, en sådan utveckling skulle hindra samhällsutvecklingen.

De allt mer utvecklade kraven på gratisarbetande från konstnärens sida till förmån för olika internetverksamheter tas upp till diskussion. Typexemplet är Google som helt och hållet bygger sin affärsmodell på att exploatera resultatet av andras arbete utan att betala för det medan man själv täljer guld i form av annonsförsäljning. Gratiskulturen analyseras också i dokumentet, och det viktiga med flexibla affärsmodeller som tillför upphovsmannen ersättning lyfts fram. Som exempel tas den individuella visningsersättningen, gratis för allmänheten, men upphovsmannen till varje verk får en ersättning via kulturbudgeten och BUS. Det är gratismodellerna som samtidigt bygger på utplundring av konstnärens arbete som bedöms vara i grunden samhällsfarlig.

Upphovsmännen vänder sig mot monopolens inom media och teknikindustrin och BUS menar att det är en utveckling som kan leda till inlåsning av material som inte kommer medborgarna till del. Därför måste upphovsmannens rätt att bestämma över sitt material förstärkas genom att dennes förhandlingsposition förstärks.

I dokumentet behandlas betydelsen, av en stark laglig yttrandefrihet och en diskussion förs om förhållandet mellan informationsfrihet och upphovsrätt. Det kulturförakt som visar sig i den politiska diskussionen till exempel om »verklighetens folk« analyseras. Vidare de globala processerna och behovet av internationellt arbete för upphovsmännens rättigheter, bland annat pekas på EU:s allt mer centrala roll. Behovet av en utvecklad privat-kopierings-ersättning lyfts upp som en angelägen reform för att ytterligare öka kulturens användning och spridning.

Dokumentet är omfattande och finns i sin helhet på www.bus.se som inledning av årsberättelsen för 2013.

MATS LINDBERG

Copyswede vann viktigt mål

Copyswede, som är den organisation som tar in och fördelar privatkopieringsersättningen, har vunnit ett principiellt viktigt mål gällande om mobiltelefoner kan omfattas av ersättningen. Privatkopieringsersättningen är den kompensationsordning som ska betalas av den som tillverkar eller importerar prylar som kan användas för privat kopiering. Rätten till privat kopiering regleras i upphovsrättslagen och förutsätter att det finns en kompensationsordning för upphovsmän och andra vars prestationer kopieras, det senare följer av ett EU-direktiv. EU-domstolen har bekräftat och lagt fast gränserna för privatkopieringsersättningen i flera domar de senaste åren.

I det svenska tingsrättsmålet har Copyswede begärt ersättning för de telefoner som är särskilt ägnade för privat kopiering, bland dessa den första så kallade walkman-mobil - en Sony Ericsson-mobil. Sony vägrade betala och menade att en telefon inte är särskild ägnad till att privatkopiera, utan särskild ägnad till att prata i. Och det kom att vara huvudfrågan i målet; vad betyder egentligen begreppet särskilt ägnad i

detta sammanhang. Domstolen gör en ordentlig och gedigen genomlysning av begreppet och bland annat pekas det på att en morakniv i rättslig mening kan anses vara särskild ägnad till att begå mord i den meningen att den är lämplig, ändamålsenlig och man når sitt mål genom att använda kniven - den är särskild ägnad. Men det betyder inte att den inte kan användas till annat och till och med huvudsakligen används till annat och som bekant är det relativt få moraknivar som använts till mord i förhållande till alla andra användningsområden. Domstolen kom efter en teknisk granskning av telefonen, som bland annat marknadsförts som musikmobilen och med argument om privatkopiering så kommer domstolen fram till att mobilen är särskilt ägnad för privatkopiering (av musik i det här fallet) och att privatkopieringsersättning därmed ska utgå.

Domstolen går sedan igenom hur hög ersättningen ska vara och gör en bedömning av de grunder för nedsättning av ersättningen som anges i lagen om privatkopieringsersättning.

Domen är mycket klar i sina principi-

ella delar avseende vad särskild ägnad avser att täcka och den är helt i linje med domar från EU-domstolen och i linje med den skiljedom som avkunnades av tre domare från högsta domstolen när det var frågan om usb-minnen och separata hårddiskar. Trots det har Sony beslutat att överklaga domen till hovrätten och det kommer att dröja ytterligare något år innan slutlig klarhet nås (om inte hovrätten beslutar att inte bevilja prövning av tingsrättens dom).

Sett ur ett europeiskt perspektiv är Sverige ett litet land medan Sony är en monopolliknande koncern med hela EU som marknad. De bekämpar privatkopieringsersättningen i alla länder och har ett stort antal lobbyister i EU för att bekämpa ersättningen och upphovsrätten som sådan. För dem gäller det relativt stora belopp som de inte vill dela med sig till upphovsmän av utan behålla för egen del. De tycker att privatkopiering är bra eftersom de tjänar grova pengar på att upphovsmännens verk och prestationer används, men de är inte beredda att betala för det.

MATS LINDBERG

BUS 25 ÅR

BUS har funnits i 25 år per den 13 april. BUS styrelse antog stadgar och konstituerade föreningen den dagen, men i praktiken drogs verksamheten igång redan den 15 mars genom att Mats Lindberg övergick från att vara förbundssekreterare hos KRO till att bli vd för BUS.

Verksamheten har utvecklats väl: Från att första verksamhetsåret, 1989, levte på ett lån från KRO kunde man 1990 ta in 2 545 000 kronor, varav 640 000 kronor var tillstånd till återgivningar av olika slag och 1 905 000 kronor var ersättning för kopiering i undervisningsväsendet som kom via Bonus. Av dessa pengar kunde i

295 000 kronor delas ut och kostnaden för upphovsmännen uppgick därmed till nästan 50 %.

Tjugofem år senare tar BUS in 85 026 000 kronor fördelat på åtta olika verksamhetsområden, alla riktade mot användning av bildupphovsmännens verk. Utdelningen till upphovsmännen är 70 679 000 kronor och 50/50-fördelningen mellan upphovsmännens andel och administrationens kostnader har förändrats till 83/17. Administrationen kostar alltså knappt 17 % av de pengar som omsätts.

Vid årsskiftet hade BUS tagit in totalt 959 163 000 kronor för bildupphovsmännens räkning under dessa tjugofem år. När detta skrivs i mitten av maj är vi uppe i 1 miljard jämt.

Förutom miljaden har upphovsmännen fått en struktur på områden som tidigare inte fanns; följerätt, individuell visningsersättning, individuell reprografiersättning, tv-ersättningar och reproduktioner. Vi är delaktiga i organisationen Copyswede som reglerar vidareanvändning av tv-program och privatkopieringsersättningar, i organisationen Bonus Copyright Access som reglerar användning av skyddade verk i undervisning, i interninformation och i arkiveringsverksamheter. Vi har ett kansli mer hög kunskap och engagemang. Vi har dessutom ett administrativt system som är anpassat för framtidens behov av snabb genomströmning av ersättningar från den som använder verk och till den vars verk har nyttjats.

BUS bildades av KRO och under åren har ett nära och solidariskt samarbete byggts upp med alla de övriga bildupphovsmanorganisationer vilket kommer att ge nytta för alla i framtiden. Början på BUS var ändock i KRO och dess modiga styrelse som 1988/89 såg framtidens behov och var beredda att fatta de beslut som lade grunden för vad BUS är i dag.

MATS LINDBERG

BUS 25:E VERKSAMHETSÅR

Ytterligare ett år har gått och i år firar BUS 25 år. Vi noterar en fortsatt stark utveckling med en god ekonomisk avkastning för konstnärerna. Årets omsättning uppgår till drygt 85 miljoner kronor, varav knappt 71 miljoner kronor utdelas till upphovsmännen i olika former. Ett nytt rekord både i omsättning och i utdelning. Kostnaden för verksamheten är något lägre än tidigare år. För varje hundralapp som BUS tar in kommer i genomsnitt 87 kronor ut till konstnären.

Vi kan till det goda ekonomiska resultatet lägga till flera politiska förändringar som kommer att få betydelse på kort och lång sikt.

Upphovsrättslagen uppdaterades med ett antal nya avtalslicensbestämmelser som gör att avtal kan tecknas på fler områden och som kommer att leda till högre intäkter för konstnä-

erna, mer och bättre kultur för allmänheten och bättre verksamhet för de som sprider våra verk. Avtalslicenserna markerar en win-win situation som gör det bättre för alla involverade.

På SVT/UR-området kunde vi tämligen omgående påbörja förhandling om att utveckla play-tjänsterna på ett sådant som tv-bolagen vill och samtidigt får vi ersättning på en acceptabel nivå. (Se särskild artikel).

Ett samarbete inleddes också med kulturansinstitutionerna kring att skapa ett normalavtal (eller liknande) som den kulturansinstitution som vill kan ingå med Bildupphovsrätt i Sverige. Det möjliggör för institutionerna att lägga ut de delar av sina samlingar de önskar på internet och det möjliggör i sin tur forskning, utbildning och kunskapsutveckling i den form som medborgaren önskar. Det finns stora bildsamlingar på institutionerna som de önskar tillgängliggöra för allmänheten och det vill vi medverka till under förutsättning att rimlig ersättning utgår.

På skol- och högskoleområdet har Bonus

Copyright Access (tidigare Bonus Presskopia) kunnat teckna världens mest moderna och tekniskt neutrala utbildningsavtal. Lärarna kan använda de plattformar de vill och nyttja tidigare offentliggjort material på ett mycket brett sätt. Kommunikation mellan elev och lärare underlättas och undervisningen kan drivas med digitala förtecken.

Bonus Copyright Access har påbörjat diskussioner med dagstidningarna och Kungliga Biblioteket om digitalisering av och internetpublicering av gamla tidningslägg. Även detta är en kulturskatt med stort intresse för etablerade forskare såväl som den mer amatörverksamma. Genom de avtal som tecknas kommer en kunskapskälla att bli tillgänglig för hela befolkningen.

Även på området för vidareanvändning av tv-program sker en explosiv utveckling genom nya plattformar för digital spridning. Den linjära tv-kanalen får alternativ i form av digitala on-demand tjänster. Dessa avtalsregleras genom samarbetsorganisationen Copyswede.

BUS kan också se starten av utredningen

kring följerätten och frågan om bättre möjligheter att kontrollera att handeln lämnar korrekt redovisning till BUS. Se särskild artikel.

BUS har fört en intensiv kampanj för ett ökat IV-anslag där medlemmarna bidragit stort genom att skicka e-post och vykort till politiker. Gensvaret har varit mycket stort hos medlemmarna, men kanske något svalare hos politikererna. En viss uppräknings av IV-anslaget har vi dock fått tack vare aktiviteten.

Vi har en stark ekonomisk situation, bra samverkan med yrkesorganisationer och andra samarbetspartners, vi uppfattas allt mer som en serviceorganisation och en organisation som är välbehövlig i ett utvecklat samhälle. BUS kan se framtiden an med optimism.

MATS LINDBERG

zinkvit.se

